

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Pesamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:
Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 " "
za trikrat 9 " "
za več kot trikrat 8 " "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

SLOVENEK

Današnja številka obsega 16 strani.

Narodnost.

O tem vprašanju, ki je zdaj takorekoč na dnevnem redu, je prinesla zadnja »Mladost« članek, ki je z ozirom na potrebno orientacijo v načelnih vprašanjih tako važen, da ga tu ponatisnemo. Da je stališče mladeniške organizacije, stališče vseh naših somišljenikov, menda ni treba posebič povdarjati.

Te dni se je po Slovenskem veliko govorilo o narodnosti. Dogodki 20. septembra, ko sta ob priliki ljubljanskih demonstracij bila ustreljena dva Slovence, so bili povod, da se je jelo govoriti in delati za združenje vseh Slovencev brez razlike strank proti Nemcem. Naše glasilo seveda ni politično, toda vprašanje skupnega odpora Slovencev proti nemški sili tudi ni samo politično vprašanje, in zato smo upravičeni podati o tej stvari nekaj načelnih misli, v kolikor se tičejo naše mladine.

Predvsem povdarjamo, da se s tistimi, ki nas imajo, ker smo krščanski demokrat, za nenarodnjake, oziroma za slabše narodnjake, sploh ne menimo. Naše načelo je, da je edino krščansko-demokratski Slovenec pravi narodnjak, to se pravi, da se le na krščansko-demokratskem temelju narodu zamore koristiti. Čigar gospodarski program je protidemokratski in čigar stremljenje gre za tem, da našemu narodu namesto krščanstva vsili brez- ali protiverstno prosveto, ta ni narodnjak, ampak protinarodnjak. Kaj bo slovenskemu narodu pomagano, ako si bo jezik ohranil, ljudstvo pa bo tlačeno od posameznih mogotcev? Tak narod mora slejalprej propasti in narodno čustvovanje popolnoma izgubiti, tudi če za čas govori še materino govorico. Tisti pa, ki Boga zametuje in po njegovih zapovedih noče živeti, temveč si sam postavi postav, tudi ne more biti pravi narodnjak, ker se smatra sam za svojega gospoda in zato lahko zavrže jezik in zataji domovino, kakor je zatajil Boga in vero.

Imamo pa še neko vrsto ljudi na Slovenskem, ki so Boga zavrgli, na njega mesto pa postavili narodnost, češ, ta bodi naš Bog in naš izključni cilj povsod in vedno. Tudi to seveda odklanjamo. Če namreč te ljudi vprašamo, kakšna je ta

narodnost, ki nam bodi edino teženje in stremljenje na svetu, nam ne vedo odgovoriti. Vprašanje o narodnosti je namreč enoinisto z vprašanjem, kako za narod delati! Vse drugo je mlatitev prazne slame. In če te ljudi vprašamo, kako zahtevajo, da se dela za narod, čujemo odgovore, ki nam kot krščanskim demokratom ne morejo biti prav. Prvič zahtevajo, naj spričo pozemskega cilja narodnostne povzdige pozabimo, oziroma zanemarimo večne. To ne gre in v tem oziru se z njimi gotovo nikoli ne bomo sporazumeli. Drugič zahtevajo narodno prosveto brez ozira na verske ideale. In tako končno pridemo do tega, da tudi te vrste ljudje niso nič drugega kot svobodomislec, katerim pa velja od naše strani najodločnejši boj v smislu programa naše mladeniške organizacije.

Kot kristjani in demokratije zastopamo mi to stališče, da se slovenski narod povzdigni telesno, umsko in нравno na čim najvišjo stopinjo, da bo mogel na vseh poljih z drugimi tekmovali. Zato odločno zahtevamo, da se spoštuje slovenski jezik bodisi v zasebnem, bodisi v javnem življenju, kjerkoli prebiva naš narod kompaktno kot večina ali pa kot manjšina. Kjerkoli skuša tuj narod vsiliti nam svoj jezik, svojo prosveto ali pa svojo gospodarsko nadoblast, se moramo za svoje vzore proti njemu boriti. Obsojamo pa vsak nepravilen in nepošten boj, zavedajoč se, da narodnostni boji ne smejo prekoračiti tiste meje, za katero se začenja strupeno sovraštvo, ki onemogočuje, da bi se kdaj izvršila sprava med narodi, ki je najvišji cilj krščanstva.

Zato glede na ljubljanske izgrede odkrito izjavljamo, da jih kar najodločneje obsojamo. Ljubljanski Nemci niso bili krivi, da so v Ptuj Nemci Slovence napadli, nadalje pa bi se tudi, ako bi bili v istini krivi ali vsaj z njimi soglašali, nihče ne smel dotekniti, oziroma poškodovati njihovo zasebno lastnino. Kajti Nemci tvorijo v Ljubljani precejšnjo manjšino in, kar se je v Ljubljani zgodilo od strani slovenskih demonstrantov, se lahko drugod, kjer so Slovenci v manjšini, z isto krivično mero povrne. Krivica ostane krivica, naj jo prizadene Slovenec Nemcu ali Nemec Slovencu, in tudi vsako maščevanje je krivično.

Krščanski mladenič mora obsojati vsako nasilje, se mora varovati sovra-

štva proti drugorodcem in pomisliti, da narodno delo ne obstoja v kričanju in pobujanju.

To je, kar nas od liberalcev loči. Prepad med nami in njimi je tako velik kakor tisti, ki ga je Abraham pokazal bogatašu, ki je prosil, naj pomoči sveti ožak prst v vodo in ohladi njegove muke v peklju, pa ni bil uslišan. Mi smo za narod delali dva desetletja, ko so liberalci za narod spali. Nismo sicer toliko kozarcev zanj izpili, nismo zanj toliko šip pobili, nismo zanj toliko rdeče-modro-belega sukna porabili, nismo toliko umetalnega ognja požgali, toda naši organizatorji so združili ves naš kmečki stan v eno stanovsko in politično zvezo, vse krščanskomišleče delavstvo v političnih in strokovnih društvih, vso deželno prepregli z združno organizacijo, ki je kakor slana pobrala vse oderuhe in gospodarstvo povzdignila v enem desetletju bolj kot se je prej v polstoletju, vstanovili vzorno tiskovno organizacijo, takorekoč iz tal pričarali znanstveno delo in krona vsemu temu je bila, da so narodu skupno z drugimi priborili splošno in enako volivno pravico, oziroma ga nanjo pripravili, ga vzgojili do take politične zrelosti, s katero se ne morejo ponašati na jugu niti veliko večji in starejši slovanski narodi. In ko so tako povzdignili našemu narodu ugled v zboru drugih narodov, v državi, pa pridejo liberalci in jamejo kričati o narodnem delu, kakor da bi ga nikjer nič ne bilo. Tisti liberalci, ki so v Ljubljani trpeli do danes nemške napise, katerih žene in hčere so nemško govorile, če so bile le v družbi, ki je štela več kot tri, ki so z Nemci sklenili pogodbo, da krščanskodemokratske Slovence v deželnem zboru zadušijo! To so tisti liberalci, ki bi se še danes družili s kranjskimi Nemci, ako bi le količkaj upanja bilo, da obsova- ražene katoličane potisnejo v kot kakor pepelčico in sužnjo. Prišli so zdaj beračiti k nam zato, ker so slabejši, ker nas krvavo potrebujejo, da ne propadejo docela.

Res je: gospodarski boj proti nemštvu se mora izpeljati. Dobro je tudi, da ga izpeljejo vsi Slovenci skupno. Proti temu noben pameten človek nič nima. Tu se sporazum lahko doseže. Toda pripomniti je treba, da če bo kdo tujca premagal na gospodarskem polju, ga bo naša ljudska organizacija! Če pa liberalci zraven kaj pomagajo, je tudi dobro.

Krščanski Slovenci se od liberalnih

vab ne bodo dali premotiti. Imamo izkušene voditelje, katerim zaupamo v vsakem oziru. Ti bodo ukrenili, kar je prav. Mi namreč — in tega liberalci najbrž ne razumejo — smatramo naše voditelje in organizatorje za edino prave narodnjake in si ne moremo misliti, da bi oni kaj svetovali ali naredili, kar bi narodu ne bilo v korist. Kdo izmed liberalcev je bolj naroden kot naša duhovščina? Kdo drugi kot naša duhovščina je negoval in vzgojil v preprostem ljudstvu čut za narodnost? Kajti le kdor ljudstvo ljubi, le ta more dober narodnjak biti. Liberalci pa ne ljubijo ljudstva. Naše katoliško posvetno razumništvo je narodno, kar s tem dokazuje, da se za narod res zavzema, gre medenj, ga podučuje. Kdaj pa je kak liberalen advokat ali pa okrožni zdravnik ali pa davkar ali pa adjunkt šel med narod učiti ga gospodarskega napredka in umske povzdige? Kdor je od teh ljudi kaj storil, je ali za lastni žep ali pa za svoj strankarski ugled storil — naši izobraženci pa so storili, ker so z ljudstvom čutili. Morda je liberalni učitelj izmed liberalnih prosvetlencev edini, ki ima kaj več stika z ljudstvom, toda on v prvi vrsti dela, da ljudstvo razkristjanji. Zato pa je ljudstvu še bolj tuj in zoprn.

Ponovimo: Slovenski krščanski mladeniči se zavedajo, da izpolnjujejo svojo narodno dolžnost v polni meri s tem, da delajo po programu krščansko-demokratske Slov. Ljudske Stranke, kateri pripadajo. Pri liberalcih se narodnosti ne bodo učili. Delali bodo tudi znanprej za verske in narodne vzore slovenskega naroda, prepričani, da sta vera in narodnost pri našem ljudstvu med seboj tako tesno spojeni, da se ju ne dá niti ločiti. Le kristjan in demokrat zamore biti tudi pravi narodnjak!

Idrija.

Pred tedni smo opisali, kako se je vršila občinska seja v Idriji in o tem je sklepal deželni odbor v zadnji seji. Sklepe dež. odbora nikakor ne bodo zadovoljili liberalno-socialno-demokratske koalicije, temveč ti ljudje bodo kričali na vsa usta o inkviziciji, o sovražnikih napredka itd. Seveda ne oplašijo s tem nikogar. A sedanjí deželni odbor ni mogel postopati drugače, saj je nadaljeval le delo, ki ga je započel

LISTEK.

Slovansko pismo.

Češka iznajdba in bolgarska vlada. — Slovanska umetnost. — Češke otroke kupujejo. — Kubelik. — Sodnije in pruske marke. — Praška razstava. — Češke žene hočejo manifestirati za svojo volivno pravico. — Iz trpljenja Slovkov. — Tiskovne pravde. — Pravopisno vprašanje v ruski Galiciji. — Poljsko šolsko društvo. — Poljski dijaki dninarji. — Zoper krčme in žganje. — Vojaki in gramofon. — Slabe letine na Ruskem.

Kontrolno merilo, ki sta ga iznašla češka pivovarja gg. Spurný in Němota, je bilo sprejeto od bolgarske vlade in vpe- ljano za pivovarsko kontrolo v bolgarskih pivovarnicah. Komisija, ki je bila sestavljena iz najboljših finančnih strokovnjakov in bolgarskih pivovarjev, je spoznala kontrolno merilo Spurný-Němota za najprimernejše za bolgarske razmere.

Češki rojak v Srbiji, ravnatelj belgradske umetniške šole Jaroslav Krajiček, je bil odklikovan na letošnji londonski razstavi za razstavljene slike z veliko prvo nagrado, zlato kolajno. Na umetniških šolah vlada med Slovani lepa vzajemnost.

Na praški umetniški šoli je profesor Hrvat, Vlaho Bukovac, češki umetniki vodijo šole v Sofiji in v Belgradu (Věšin, Mrkvička). Enaka vzajemnost vlada med gledališkimi zbori slovanskimi.

Občinski zastop v Grünwaldu nad Niso, odkoder je lani hodilo 21 otrok v češko šolo v Jablonec nad Niso, pregovarja in podšuntuje češke stariše, da naj dajo otroke v nemško šolo. Za vsakega otroka plača 20 kron.

Češki virtuozi Kubelik se je vrnil iz svojega potovanja okoli sveta. Bil je celo leto na potovanju, koncertiral je v severni Ameriki, na Honolulu, Avstraliji, Novem Selandu in na Cejlonu. Priredil je 182 koncertov vsakikrat z ogromnim vspehom. Pripeljal je s seboj celo zbirko imenitnih darov. Sklenil je za leto 1911. zopet pogodbo za Ameriko in Avstralijo.

Praški odvetnik dr. Hübschmann je zahteval o nekem posestvu v Bilinu izvadek iz zemljiške knjige in iz tega je uvidel, da za mestno hranilnico v Sluknovu je vknjiženo 8500 mark. Ko c. kr. avstrijski urad za denarni zavod v Avstriji dovoljuje in stori vknjižbo v pruskim markah, zakaj bi pa nemški poslanci v češkem deželnem zboru ne peli »Wacht am Rhein«?

Letošnja češka jubilejna razstava, ki se bo zatvorila 18. oktobra, je že nadkrilila, kar zadene število obiskovalcev,

vse prejšnje razstave. Imela je v sredo, 14. oktobra že 2,429.270 plačajočih obiskovalcev, dočim je imela ob istem času jubilejna razstava l. 1891. samo 2,186.695, in narodopisna 1,785.337 plačajočih obiskovalcev. Ako bi bilo vreme letošnji razstavi bolj prijazno, lahko bi bilo prišlo na razstavo 3 milijone obiskovalcev, na katere je upravni odbor razstave računil.

Odbor za volivno pravico žensk je sklical na dan 13. oktobra v vinohradski »Narodni Dum« protestno zborovanje čeških žen proti vladnemu načrtu češkega deželnozborskega volivnega reda. Gdčna Plaminkova se je ogorčeno pritoževala, da so v vladni predlogi ženske izključene iz splošne kurije in da nimajo pasivne volivne pravice. Gdčna Tůmova je nad vladno predlogo izrekla uničujočo sodbo, češ, da bi ženska vsled svojega dela in razumnosti tudi lahko imela volivno pravico. Poslanec dr. Körner je obsojal predlogo in je zahteval, naj se češke žene odločno upro »atentatu na ženske pravice«. Gospa Gregrova je predlagala, naj češke žene slede vzgledu angleških žen in naj manifestirajo na ulici. Izvolila se je deputacija 12 žensk, ki naj izroči primerno peticijo češkemu deželnemu zboru. Zborovke so sklenile, da gredo na ulico manifestirati ob priliki prihodnje seje dež. zbora, katerega je pa medtem vlada že zaključila.

Državno ječo v Vacovu je te dni zapustil Vladimir Hurban po dveh mesecih. Bil je obsojen radi prevoda Björnsonovega članka »o velkomožarski obrtniki«, (pomažarjevanje Nemažarov). Sedaj je v Vacovu nastopil ječo Jožef Žiak, urednik »Ludových Novin«; bil je obsojen na dva meseca ječe.

»170 tiskovnih pravn« je naslov knjižice, ki jo je izdal narodni svet galicijski v francoskem jeziku in daroval tujim delegatom, ki so se udeležili tiskovnega shoda v Berlinu. Knjižica obsega zgodovino preganjanja poljskega tiska na Pruskem. Tako se na pr. v knjižici piše: »Gazeta Grudziadzka« je imela v 5. letih 69 pravn in njeni uredniki so bili obsojeni na mnogo let v ječo; »Kurier Poznanski« je imel v dveh letih 41 pravn in je plačal 4990 mark globe in ravno toliko sodnijskih stroškov. Tekom zadnjih treh let so pruska sodišča obsodila poljske urednike na 122 mesecev zapora in 24.750 mark globe!«

Na začetku osemdesetih let preteklega stoletja so Rusom (Rusinom) v Galiciji uradno vsilili fonetični pravopis na mestu zgodovinskega etimološkega pravopisa. Takšna je pač bila takrat dunajska politika. »Galicin« glasilo ruske stranke, ki se ni vdala temu uradnemu pritisku, sedaj ob zori boljših časov, že začenja akcijo zoper fonetiko. Zbira namreč

prejšnji deželni odbor. Ako bi bil deželni odbor odnehal, bi se pokazalo, da je zmagala anarhija in vsako milejše postopanje bi pomenjalo slabost deželnega odbora. Tu priobčujemo stenografični zapisnik o občinski seji v Idriji, iz tega zapisnika izprevidite, da deželni odbor ni smel in ni mogel postopati drugače.

Stenografični zapisnik seje občinskega odbora v Idriji, dne 10. septembra 1908.

Navzoči: Prvosednik: župan Josip Šepetavec; 24 občinskih odbornikov; odposlanci deželnega odbora: referent deželnoobdorniški namestnik Franc Jaklič, deželni svetnik dr. Fr. Zbašnik, deželni nadinžener Ivan Sbrizaj, voditelj deželnozbornske stenografske pisarne Henrik Pfeifer.

Dnevni red: Ukaz deželnega odbora z dne 1. septembra 1908, št. 11127, v zavezi prezidave občinske hiše št. 509 v Idriji. — Začetek seje ob 2. uri popoldne.

Župan Šepetavec: Konstatujem sklepčnost in otvarjam sejo. Predvsem moram predstaviti občinskemu odboru gospoda zastopnika deželnega odbora referenta Jakliča, dež. svetnika dr. Zbašnika, dež. nadinženerja Sbrizaja in adjunkta Pfeiferja. Danes sklicala se je seja na ukaz deželnega odbora, ki je poslal županstvu sledeči odlok (bere odlok dež. odbora z dne 1. septembra 1908, št. 11127). Torej bi sedaj prosil gospoda referenta Jakliča, da pojasni stališče deželnega odbora.

Odbornik Lapajne: Prosim! Jaz bi najprej konstatiral, da tukaj navzoči g. Anton Kristan nima pravice seji prisostvovati, ker ima svoje stanovišče v Ljubljani.

Anton Kristan: Jaz se čudim nevednosti g. Lapajne in samo konstatiram, da sem tukaj kot ravnatelj občnega konsumnega društva in da imam, ne glede na to, kje stanujem, kot tak pravico udeleževati se sej občinskega odbora. Tudi g. Gruden iz Jeličnega vrha ne stanuje v Idriji, pa sedi vendar tukaj.

Odbornik notar Pegan: Predno preidemo v debato, bi jaz stavil konkretni predlog, da se današnja seja prestavi na 6. uro. To predlagam namreč zato, ker mi vidimo, da so odborniki prvega volivnega razreda nekateri odsotni, ki so vsi uradno zadržani. Da je današnja seja jako velike važnosti, mi ni treba posebej utemeljevati, vsaj to že izpričuje dejstvo, da je deželni odbor sam to uvidel, ker je odposlal k njej svoje zastopnike.

Predlagam torej, da se v svrhu, da se tudi tistim, ki so začasno uradno zadržani, da prilika udeležiti se seje, prestavi seja na 6. uro zvečer. (Odobranje med občinskimi odborniki in na galeriji.)

Župan Šepetavec: Jaz bom torej dal ta predlog na glasovanje.

Referent deželnega odbora Jaklič: Jaz kot referent deželnega odbora bi samo omenil, da se je seja faktično že pričela in bi sedaj samo pojasnil stališče deželnega odbora.

Odbornik Goli: Kakor je gosp. župan konstatiral, je seja sklepna; kdor je izostal, je to storil na svojo odgovornost. Če je že seja, je seja in tu ni treba nobenega glasovanja.

Referent dež. odbora Jaklič: Faktično se je seja že pričela!

Odbornik Goli: Rezultat je isti, ali sedaj sklepamo ali pozneje.

Župan Šepetavec: Ali ima g. referent Jaklič kaj omeniti?

Referent dež. odbora Jaklič: Da. Jaz bi razložil stališče deželnega odbora.

Župan Šepetavec: To storite lahko, ali je seja sedaj ali pa ob šestih. Torej dam predlog na glasovanje. Kdor je za 6. uro,

naj vzdigne roko. (Zgodi se.) Osem glasov je za, torej je predlog pade in ima sedaj besedo gospod referent deželnega odbora Jaklič.

Referent dež. odbora Jaklič: Blagorodni gospod župan! Spoštovani gospodje odborniki! Današnja občinska seja mesta idrijskega se vrši v pričo zastopnikov deželnega odbora. To je gotovo nenavaden, izreden slučaj, ki priča, da razmerje med občinskim odborom idrijskim in deželnim odborom niso urejene. Na eni strani je renitentno županstvo, ki ne izvršuje sklepov lastnega občinskega odbora in ne spoštuje odlokov deželnega odbora — na drugi strani je pa deželni odbor, ki je dolžan štiti korist zelo obremenjenih davkoplačevalcev idrijskega mesta, varovati svoj ugled in pa priboriti veljavo svojim sklepom in ukazom, ki jih je poslal idrijskemu županstvu. Zadeva, za katero se gre, je splošno znana, in jo le ponovim v glavnih obrih.

Občinski odbor idrijski je bil v občinski proračun za l. 1908 postavil znesek 20.000 K za »javno čitalnico in knjižnico«, katerega pa je deželni odbor, ugodivši pritožbi Franca Oswalda (smeh in medklci na galeriji) in tovariši v Idriji z dne 11. decembra 1907, z odlokom z dne 28. januarja 1908, št. 1131, črtal, ker ustanovljenje javnih čitalnic in knjižnic ni naloga občin (§ 28, obč. r.) in se v take svrhe ne smejo uporabljati sredstva občine. (Nemir med poslušalci, klic na galeriji: »Moderni ljudje!«)

Nato je občinski odbor, hoteč po ovinku doseči svojo namero, v seji 10. aprila 1908 sklenil, da se ima v svrhu prireditve prostora za javno čitalnico in knjižnico prezidati mestna hiša št. 509 in sicer po načrtih arhitekta Holinskyja s proračunjenim vsoto 39.000 K (38.169 K) ter je v tajni seji dne 22. aprila — torej pred pretekom 14dnevne prizivne dobe — oddal zgradbo Matevžu Moravcu s 4% popustom od proračunjenih svote.

Proti temu sklepu so dne 24. aprila 1908 — torej pravčasno — vložili Franc Oswald in tovariši (SmeH in medklci na galeriji) pritožbo, katero bi bilo županstvo v smislu § 91. obč. reda imelo predložiti v rešitev deželnemu odboru. Županstvo tega ni storilo, pač pa je takoj pričelo s prezidavo hiše. V svoji pritožbi se sklicujejo pritožniki na zgoraj omenjeno razsodbo deželnega odbora ter v drugem zlasti navajajo, da bi prezidanje hiše ne služilo splošni koristi in da tudi ni pričakovati, da bi donášala stvar vsaj toliko, da bi se mogle pokrivati obresti izdanega kapitala.

Deželni odbor je, ko je za stvar izvedel, takoj ustavil nadaljevanje že pričetih del ter je dne 6. maja t. l. odposlal v Idrijo gospoda nadsvetnika Zamido in gospoda stvabnega svetnika Klinarja, da doženeja dejansko stanje cele zadeve.

Na podlagi tedaj dobljenih informacij je potem deželni odbor z odlokom z dne 8. maja t. l. št. 6463, razveljavil tudi ponovljeni sklep občinskega odbora idrijskega, prepovedal nadaljevanje prezidave ter izrekel županu Šepetavcu zaradi vseskozi protizakonitega postopanja v tej zadevi ostro grajo.

Poglavitni razlogi so bili: pravomočna prvotna razsodba, slabe finančne razmere idrijske občine (400.000 K dolga) in okolnost, da glede prezidave ni preskrbljeno pokritje stroškov.

Kar se tiče poprave omenjene hiše, kateri tudi pritožniki ne ugovarjajo, je po izveštvju deželnega tehnika nje izvršitev po načrtu Holinskyja za 8300 K primerna in dopustna.

S prošnjo z dne 12. maja t. l. št. 881 (dež. odb. št. 6861) je potem županstvo v Idriji zopet in s prošnjo z dne 23. maja 1908 pa tudi društvo »Naprej« v Idriji prosilo, da naj bi se občini vendarle dovolilo nadaljevanje prezidave mestnega poslopja št. 509.

Deželni odbor tej prošnji ni ugodil, temveč je z odlokom z dne 9. junija 1908 št. 6861 županstvu zaukazal, da skliče sejo, v kateri bo občinski odbor imel razmotrivati vprašanje, kaj je z ozirom na nastali položaj ukreniti, da se občina obvaruje nadaljnje iz že zapričete in potem ustavljene prezidave izvirajoče škode.

Vsled ponovljene prošnje župana Josipa Šepetavca do gospoda deželnega glavarja, da bi se smelo nadaljevati prezidavanje hiše, v kolikor se sklada s samim popravilom, proti kateremu ni ugovora, je potem deželni odbor v seji dne 20. maja 1908 sklenil, da se sme odstraniti vodovodna cev izpod mestne hiše št. 509, da je pa z drugimi popravili počakati do končne rešitve cele zadeve. Ta sklep se je prijavil županstvu z odlokom z dne 20. maja t. l. št. 6967.

Med tem časom je bil občinski odbor idrijski v seji dne 19. maja t. l. na predlog župana Šepetavca ponovljeno izrekel, da se ima mestno poslopje št. 509 prezidati po načrtih arhit. Holinskyja. Temu sklepu pa je zopet ugovarjal Fr. Oswald (SmeH in medklci na galeriji) z vlogo z dne 26. maja t. l., sklicujoč se v njej na razsodbo deželnega odbora z dne 28. januarja 1908, št. 1131 in 8. maja 1908, št. 6463 in trdeč, da se razmere od tedaj niso v ničemer spremenile.

Deželni odbor je tej pritožbi ugodil ter z odlokom z dne 20. junija 1908, št. 7583, razveljavil ravnokar omenjeni sklep obč. odbora.

S poročilom z dne 1. julija 1908, št. 881, je potem županstvo v Idriji prijavilo slep občinskega odbora z dne 26. junija 1908, da se ima mestna hiša št. 509 popraviti po načrtih arhitekta Holinskyja s potreščino 7200 K.

Glasom naznanila beneficijata in hišnega posestnika Franca Oswalda pa se županstvo ni držalo tega sklepa in ne name-rava mestno hišo št. 509 samo popraviti, temveč jo hoče prezidati kljub ponovljenim prepovedim deželnega odbora.

Glede na to je deželni odbor v seji 31. avgusta t. l. sklenil, da se županu Šepetavcu naloži globa 200 K (Ironični »Živio«-klic na galeriji) in odredi v smislu § 92 obč. reda ob troških krivca komisija, katere se udeleže referent kot zastopnik deželnega odbora, potem pa uradnik jurist (gospod dr. Zbašnik), tehnik in stenograf.

Komisija bo imela dognati, ali se gre pri nadaljevanju pričetih del, za katero ima občina tudi že pravoveljavno dovoljenje kompetentnega političnega oblastva, samo za dovoljeno popravo ali pa za prezidavo večkrat omenjenega mestnega poslopja. V tem oziru se ima najprej zaslišati podjetnika Matevža Moravca, kateremu so se izročila zadevna dela.

Obenem se ima vršiti seja občinskega odbora, da se dožene, ali se občinski odbor identificira z županom Šepetavcem.

Ta sklep se je prijavil županstvu v Idriji z odlokom z dne 1. septembra t. l., št. 11.127.

Sedaj ste čuli, Vi pa izjavite, v koliko se strinjate z Vašim županstvom, ki navzlic prepovedi deželnega odbora prezidava poslopja.

Župan Šepetavec:

Najprej bi jaz konstatoval sledeče:

Jaz v celj stvari nisem postopal na svojo roko, ampak sem, ker je znano, da

je prezidava hiše za ljudstvo, za prirejanje veselice itd. potrebno, naprosil gospoda deželnega poslanca Gangla, da se obrne na deželni odbor. Le-ta mi je sporočil, da je govoril z referentom g. dr. Šusteršičem, ki mu je rekel, naj župan sejo skliče in pri seji naj se predlaga, da se letošnje leto prezida hiša po načrtu gospoda arhitekta Holinskyja za 7200 K, štirinajst dni naj se počaka, in ako ne bode pritožbe, naj se takoj prične s stavbo, ne da bi se to še na deželni odbor naznanilo.

To se je zgodilo, občinski odborniki so bili soglasni za popravo, in torej ne vem, kako bi mene mogla zadeti kaka krivda.

Referent deželnega odbora Jaklič:

Primoran sem izjaviti, da so za gospoda župana v tem slučaju imeli merodajni biti samo odloki deželnega odbora. (Medklci med poslušalci.)

Izjaviti moram nadalje, da gospod deželni glavar Šuklje in gospod referent dr. Šusteršič kaj takega gospodu Ganglu nista mogla izreči, da prezidave nista mogla dovoliti, ker so tudi zanju merodajni sklepi deželnega odbora.

To je stvar med g. Ganglom in pa g. deželnim glavarjem in dr. Šusteršičem, da doženejo, kaj se je govorilo.

Anton Kristan:

Jaz predlagam, da se pozove v sejo gospod deželni poslanec Gangl, da poda poročilo v tej zadevi in da pride to poročilo v zapisnik, da se bo vedelo, kako cela stvar stoji.

Župan Šepetavec:

Ali ste gospodje odborniki za to, da se pokliče gospod poslanec Gangl, da pojasni stvar?

Kdor je za to, naj vzdigne roko. — (Zgodi se.) Sprejeto.

Torej prosim poklicati gosp. Gangla. (Zgodi se.)

Deželni poslanec Gangl (od poslušalcev sprejet z burnimi živio-klici):

Čenjeni občinski zastop! Jaz sem bi po tej aferi, ki se je zgodila glede prezidave mestne hiše št. 509, takoj drugi dan po zaključanju zadnjega zasedanja deželnega zbora, to je bilo dne 20. junija, pri referentu deželnem odborniku gospodu dr. Šusteršiču in pa pri deželnem glavarju gospodu dvornem svetniku Šukljetu. Jaz sem gospodu dr. Šusteršiču kot referentu deželnega odbora, ki ima občinske zadeve v rokah, natančno pojasnil stališče občinskega sveta idrijskega in pa prosil njega, naj nam pomaga, kako pridemo iz te zagate.

Gospod dr. Šusteršič je tako častno meni izjavil (medklci med poslušalci), kakor jaz tukaj Vam častno izjavljam, da je dovoljeno prezidavanje občinske hiše št. 509 po načrtih arhitekta Holinskyja s proračunjenim zneskom 7200 K, samo naj občinski zastop sklene to prezidavo, naj pusti štirinajst dni odloga, ako ne bode nobenega ugovora, naj župan takoj ukrene na svojo roko, da se začne s prezidavo. (Medklci med poslušalci in ugovorjanje od strani posameznih odbornikov.)

Izjavljam to tako gotovo, kakor tukaj pred Vami stojim s svojo častjo in vsem svojim poštenjem (burno odobranje, ploskanje in živio-klici med poslušalci) in jaz sem to takoj potem drugi dan sporočil gospodu županu in se je vse tako natančno izvršilo po izjavi moji, ki sem jo podal po izjavi gospoda referenta deželnega odbornika dr. Šusteršiča (ugovarjanje posameznih odbornikov in ponovljeno burno odobranje, ploskanje in živo-klici med poslušalci).

Jaz sem od deželnega odbornika in referenta v občinskih zadevah g. dr. Šu-

podpise k prošnji na galicijski deželni zbor za odstranitev fonetičnega pravopisa v ruskih šolah. »Izkušnja zadnjih 16 let — pravi se v prošnji — je dokazala, da fonetični pravopis sploh ni imel tistega vpliva na razvoj književnosti, o katerem so nas hoteli prepričati pri vpeljavi fonetičnega pravopisa v praksi. Narobe, fonetični pravopis je oddaljil rusko ljudstvo od cerkve in božje službe. Cerkev in božja služba sta mu postali tuji. Medtem ko pri prejšnjem zgodovinsko-etimološkem pravopisu so bile cerkvene knjige ljudstvu pristopne in vsak šolar se je mogel udeležiti božje službe, peti in čitati iz cerkveno-slovanskih knjig, sedaj je fonetika preprečila mladini pristop k tem knjigam in s tem je zmanjšala pobožnost, nravnost in ljubezen do cerkve in vere... Fonetični pravopis, kakor morejo potrditi učitelji in starejši ljudje, otežkočuje ruskim otrokom tudi razumevanje poljskega jezika, poljskim otrokom pa razumevanje ruskega jezika, ker jim je izvir posameznih besedi in oblik nerazumljiv.« Prosiijo torej galicijski deželni zbor, da naj se »fonetika« odstrani in v šole in deželno upravo zopet uvede zgodovinsko-etimološki pravopis.

Poljsko šolsko društvo (Towarzy-

stwo Szkoly Ludowej), katerega delovanje je zelo obširno, je imelo pred kratkim v Jaroslavu svoj letni občni zbor. O delovanju društva pričajo le-te številke: V zadnjem upravnem letu je društvo imelo 247 podružnic s 24.134 udi. Društvo vzdržava 1 učiteljskišče, 36 šol, 92 otroških vrtcev, 113 tečajev za odrasle analfabete (v tem 15 tečajev za vojake), 10 zavetišč, 16 hranilnic, 6 ljudskih domov in 1496 čitalnic in knjižnic. Poduka v šolah, otroških vrtcih in tečajih se je udeležilo 10.000 otrok in odraslih, od knjižnic in čitalnic je imelo koristi 600.000 čitateljev. Predavanj, katerih je bilo v zadnjem upravnem letu 3329, se je udeležilo 200.000 poslušalcev.

Poljaki se sicer ne odlikujejo od drugih narodov po kakšnem posebnem gospodarskem duhu. Toda menda samo stare generacije so bile radi slabega gospodarstva na slabem glasu. Zdi se, da mlada generacija se vzgaja v čisto drugem duhu. Že danes je štedljivost in gospodarska vztrajnost Poljakov v kraljestvu in v Prusiji znana in tudi od sovražnikov cenjena. Zdi se pa, da tudi galicijski Poljaki hočejo svoje rojake na Pruskem in v kraljestvu posnemati. Letos na primer na predlog

gimnazijskih profesorjev v Krakovu se je odločilo nekoliko dijakov ob počitnicah lotiti se navadnega dnarskega dela. In tako so nekateri šli v tovarne, nekateri v apnenice, drugi zopet so pomagali pri uravnavi Visle in Rudnave. Plačilo je znašalo od 60—100 h v tovarnah, 100 do 200 h v apnenicah in 4 K na dan pri uravnavi rek. Dijaki so se vrnili domu veseli, čili in krepki. Od zaslužka so si kupili obleko in knjige. Poizkus je zanimiv, ne zavoljo tega, ker so si kaj zaslužili, ampak radi tega, ker so veliko pridobili na duševnem razgledu in so si utrdili telo in živce.

V celem okraju Podvoločiske v vzhodni Galiciji se je začelo ljudsko gibanje zoper krčme in žganje. Ljudje so se zarotili, da ne bodo hodili v krčme in ne bodo pili. Manj značajni ljudje in pijanci iz navade se strogo nadzorujejo, da bi ne prelomili obljube, drugi se vzajemno opominjajo in spodbujajo k vztrajnosti. Več nego 3 nedelje so židovske krčme popolnoma prazne. Gibanje se je začelo vsled agitacije in propovedi nekaterih mladih duhovnikov.

Bolgarsko vojno ministrstvo je sklenilo kupiti za vojake gramofone, da se

pri njih ob prostem času kratkočasijo. Za nabavo gramofonov se bode potrošilo 150.000 kron.

Ruski list »Moskovske Vedomosti« v nekem članku izvaja, da glavni vzrok slabih letin na Ruskem je slaba omika ruskih kmetov. Večji del ruskih kmetov obdeluje zemljo še tako, kakor so jo obdelovali njegovi predniki pred 100 in 200 leti. Zato list svetuje vladi, naj širi omiko, zlasti gospodarsko izobrazbo in odstrani splošno »malogramotnost«. Kako je še malo izobrazbe na Ruskem, navaja list le-te številke: Na 1000 duš na Ruskem pripada samo 211 ljudi, ki znajo pisati in čitati (gramotni). Ako se ruska država razdeli na razne dele, tedaj se največ gramotnih ljudi nahaja v privislanskem kraju (30 odstotkov). V 50 gubernijah evropske Rusije nahaja se 22 odstotkov gramotnih; na Kavkazu jih je 12 odstotkov; v Sibiriji 12. odst., v srednje-azijskih krajih 5 odstotkov. V pribaltijski guberniji na 1000 duš pripada 762 duš, to je 76 odstotkov gramotnih in v ti guberniji — pravi list — nikoli ni slabe letine in lakote!

steršiča direktno šel v pisarno gosp. deželnega glavarja dvornega svetnika Šukljeta in mu sporočil to, kar sem z g. dr. Šusteršičem govoril, in on je dejal: Sedaj je ta stvar rešena in bodele lahko uredili to stvar mirnim potom. (Ugovori posameznih občinskih odbornikov, nemir, ropot in odobravanje med poslušalci.)

To je vse, kar morem jaz danes tukaj povedati. Omenil bi lahko še druge stvari, ampak naprošen sem samo za to izjavo in zato Vam jo podajem z vsem svojim poštenjem, z vso svojo moško častjo. (Ugovarjanje med odborniki, nemir, ropot, ploskanje in živio-klici med poslušalci.)

Anton Kristan:

Velečenjeni gospodje občinski odborniki! Apeliram pred vsem na gospode zastopnike deželnega odbora, da naj razmotre izjavo gospoda deželnega poslanca Gangla in si jo obdržijo v spominu. Občinski odbor, oziroma župan, je, ko je slišal izjavo iz za nas najkompetentnejših ust, storil to, kar se je naredilo. Mi nimamo absolutno nobene pravice, da bi dvomili o istinitosti izjave gosp. poslanca Gangla (hrupno pritrdjevanje in živio-klici med poslušalci) in upam, da bo potemtakem deželni odbor pač sam lahko vedel celo stvar presoditi. V »Slovenca« smo včeraj čitali dementi, da bi bil dr. Šusteršič rekel, naj zidamo. Stvar časti teh gospodov je sedaj, da se stvar uredi, in jaz upam, da bo deželni odbor zadevo rešil tako, kakor je potrebno. V tem oziru apeliram na gospode odposlance deželnega odbora, naj stvar razmotre. Motiv, ki je vodil občinski odbor, je bil plemenit (hrupno pritrdjevanje med poslušalci), ne tak, kakor so nasprotniki prednesli deželnemu odboru. Otvoril naj bi se hram, kjer se bo zborovalo, kjer bi se ljudstvo poučevalo, in če deželni odbor trdi, da ni to stvar občine, skrbeti za take namene, trdim jaz nasprotno: Kakor je bila dolžnost občine, da je ustanovila realko, da skrbi za prosveto, za vzgojo mladine, istotako ima občina tudi dolžnost, skrbeti za prosveto, za izobrazbo odraslih prebivalcev idrijskega mesta. (Ugovarjanje med odborniki, hrupno pritrdjevanje med poslušalci.) Če deželni odbor takrat ni preklinal sklepov občinskega odbora, ko se je šlo za ustanovitev realke, ne vem in je čudno, kako more nasprotovati sedaj, ko se gre samo za malenkostno prezidavo občinskega poslopja. Jaz ne bom formalnih napak občinske pisarne zagovarjal, ampak vprašam Vas, odbornike dežele, ali ste Vi prijatelji idrijske občine, ki samo troške občini napravljate? (Nemir in burni medklici med poslušalci.)

Referent deželnega odbora Jaklič: Taka vprašanja se ne bodo stavljala! Anton Kristan: Nam se je šlo za korist občine, za to, da občinsko hišo, ki se je vsled sklepa iz leta 1903 dala za 25 let za svoto letnih 400 kron v najem, dobimo zopet nazaj. Jaz bi prosil torej in apeliral na zastopnike deželnega odbora, da premislijo vso stvar in jo rešijo, kakor potrebno, da ne bo prišlo do še večjega razburjenja, kakor že sedaj, kajti razburjenje škoduje javni moralji in škoduje javni varnosti. — (Hrupno pritrdjevanje in vpitje poslušalcev.) Sedaj je hiša v zidanju, ali jo hočemo podreti ali kaj? Torej jaz bi prosil gospode zastopni-

ke deželnega odbora, naj stvar dobro premislijo in jo rešijo v blagor idrijskega mesta. (Hrupno odobravanje med poslušalci.)

Referent deželnega odbora Jaklič:

Jaz konstatiram, da je v seji dne 26. junija t. l. sklenil občinski odbor, da se ima popraviti mestna hiša št. 509, komisija je pa konstatirala, da se hiša ne popravlja, ampak prezidava.

Odbornik Goli:

Gospod referent dr. Šusteršič je odločno rekel poslancu Ganglu, da se sme prezidati hiša za 7200 K, kolikor je bilo proračunjenega za tlak in za streho. Kako je pa to, da ste začeli prezidavati za 39.000 K? Na kak način ste mogli to storiti? Kar je dr. Šusteršič poslancu Ganglu povedal, to je čisto prav.

Potem še nekaj. Primerjali sta se čitalnica in realka. Realka je res v korist mestu, ampak čitalnico rabi samo ena stranka, ki bi se notri šopirila (velik nemir, ropot in burno ugovarjanje med poslušalci in ugovarjanje med odborniki, župan zvoni), drugim pa bi bil vstop zabranjen.

Župan Šepetavec:

Gospod odbornik Goli je povdarjal, da se je dovolilo popraviti hišo za 7200 K. Deželni odbor je letos dovolil popravo za 7200 kron in da se poravi hiša po načrtih arhitekta Holinskega.

Odbornik Goli:

Ne za letos, enkrat za vselej! Poslanec Gangl: To ni res! Konstatujem, da mi je rekel referent g. dr. Šusteršič, da za letos se popravi za 7200 kron.

Odbornik Goli:

Enkrat za vselej! Poslanec Gangl: (nasproti Golitu): Vi lažete! Vi lažete! Tu jaz stojim z vso častjo za to trditev. — (Hrup in burno odobravanje med poslušalci.)

Referent deželnega odbora Jaklič:

Jaz moram konstatirati, da je deželni odbor dovolil samo preložitve vodovodne cevi in pa popravo parketov. (Odbornik Goli: In strehe!) Vsa stvar je bila proračunjena prvotno na 8300 kron. (Hrupno ugovarjanje med poslušalci.)

Župan Šepetavec:

Holinsky je napravil samo en načrt, drugega načrta ni, in dr. Šusteršič je rekel, da naj se dela po načrtu Holinskega. Torej ni mogel misliti drugega, kakor to. (Velikansko nemir, ropot in vpitje na galeriji in med poslušalci sploh.)

Referent deželnega odbora Jaklič:

Za popravo ni treba prav nobenega načrta, to še konstatiram. (Hrup na galeriji se nadaljuje.)

Poslanec Gangl:

Prosim, da se zabeleži v zapisniku, da je gospod dr. Šusteršič rekel, naj se poprava izvrši po načrtih Holinskega, in sicer kakor je meni rekel v obraz gospod dr. Šusteršič, kar se tiče spodnjega prostora za letošnje leto, ko bo pa realka poddržavljena, takrat bodele lahko zidali naprej. (Hrupno pritrdjevanje in živio-klici med poslušalci.)

Anton Kristan:

Prosim, da se seja prekine, dokler natančno ne izvemo, kako je z izjavo gosp. poslanca Gangla. Naj se najprej razmere med gospodom Ganglom in dr. Šusteršičem častno uredi.

Poslanec Gangl:

Častno! Obžalujem, da nimam nobene priče.

Referent deželnega odbora Jaklič:

Jaz samo konstatiram, da je edino merodajen za županstvo imel biti sklep in ukaz deželnega odbora. (Hrupno ugovarjanje med poslušalci.)

Poslanec Gangl:

Sedaj vem, kaj se pravi, govoriti z enim človekom!

Odbornik Goli:

To ni res, da bi bil dr. Šusteršič rekel »za letos«!

Poslanec Gangl:

To je jako častno zame, da mi Vi (Goli) nič ne verjamete! (Galerija ves čas razgraja.)

Odbornik notar Pegan:

Prosim besede! Že decembra meseca lanskega leta pozdravil sem z veseljem sklep občinskega odbora, da se mestna hiša št. 509 prezida, oziroma popravi. Takrat smo bili vsi složni in celo virilisti, ki pripadajo klerikalni stranki, so uvideli potrebo, da se mora hiša popraviti. Naš občinski odbor je storil korak dalje in je, ker je videl, da ne gre in ne kaže, da bi se hiša samo popravila, sklenil, da se ima prezidati po gotovih načrtih in takrat se je podprl ta sklep s takimi razlogi, da je celo klerikalcem vzelo sapo in tako je prišlo, da je naš župan, zaupajoč v nepristranost deželnega odbora, začel zidati. Večina davkoplačevalcev si še danes domišluje, da smo mi občinski odborniki. To ni res. Mi smo paglavci, komandira nas Oswald (hrup na galeriji) in deželni glavar je intus tistega dr. Kreka (klic: In dr. Lampeta! — Odbornik Goli: Pustite dr. Lampeta pri miru!), ki razlaga sveto pismo tako, da za eno zaušnico naj se da dve zaušnici svojemu bližnjemu. (Ropot in nepopisno vpitje in razsajanje med poslušalci; klici med odborniki: K stvari! — Referent deželnega odbora Jaklič napravi proti županu opazko zaradi galerije; župan zvoni.)

Preidem k stvari. Takrat torej, ko je naš župan na svojo lastno roko pričel s prezidavo mestne hiše, vprašal sem gospoda, ki mi sedi tu na desni (Golija), kaj misli njegova stranka o tej stvari, in on je rekel: »Jaz sem za prezidavo, pa jaz mislim, da se bo naša stranka pritožila (odbornik Goli: Ni res! Vi zavijate!), ampak moja stranka bi se nikdar ne bila protivila, ako bi se bili Vi pred sejo dogovorili z Oswaldom in ga prosili potrebne dovoljenja za prezidavo.« (Smeh in ponovljen hrup med poslušalci.) Tako je takrat govoril gospod občinski odbornik Franc Ksaver Goli. (Odbornik Goli: To je zavijanje!) Vložil je potem res Oswald rekurs in ga utemeljil nekako tako, da so idrijski davkoplačevalci proti prezidavi radi tega, ker tiči v dolgovih in je takorekoč bankerotna. (Hrup na galeriji.) Jaz moram tu javno pibiti, da je to neresnična trditev in vrh tega, da je razžaljava ta trditev. (Hrupno pritrdjevanje med poslušalci.) Odkar je napredna stranka prevzela vaje občinskega gospodarstva, se je sezidala ta hiša, se je sezidala ubožnica, se je napravilo pet ali štiri vodovodov, realka se je ustanovila in sezidalo tudi poslopje za realko. (Pritrdjevanje med poslušalci.) Če Vi vzamete vrednost teh stavb, presega ta trikrat, (Klici med od-

borniki: Kaj pa! To ni res! — To je res! — Vpitje in odobravanje med poslušalci.) najmanje pa dvakrat naše dolgove. Torej jaz danes lahko konstatiram, da je na Kranjskem malokatera občina gmotno tako dobro situirana, kakor ravno naša idrijska občina. (Hrupno pritrdjevanje med poslušalci.) Če imamo kake sitnosti z mestno realko, je to le začasna sitnost, ki bo s časom odpadla. Iz klerikalcev gleda zavist, ves čas, ko so imeli gospodarstvo v rokah, desetletja in desetletja, niso storili ničesar za mesto (burno pritrdjevanje med poslušalci), iz klerikalne stranke govori samo zavist in ta zavist nasprotuje našemu napredku, kajti ta klerikalna stranka dobro ve, da je napredek naše stranke zanjo tisto, kar je za organizem cijankali (Smeh, ropot, vpitje in ploskanje med poslušalci.)

Zato za danes ne bom stavil nobene posebnega predloga, ampak jaz upam, da se bo ves občinski odbor solidarnim izjavil s svojim županom. (Živio-klici med poslušalci.) Gorje tistemu, ki se igra z ljudsko voljo, ki zapira ljudstvu pot do prosvete, njemu bi bilo bolje, da se mu obesi mlinski kamen na vrat. Caveant consules! (Frenetično odobravanje med poslušalci.)

Odbornik Goli:

Jaz bi le malo popravil, kar je gospod notar Pegan govoril. Kar se tiče tega, da bi bil jaz za to, da se hiša prezida, ni res, ker sem tudi protestiral proti temu. Ampak menil sem pri seji: Naprava bi bila dobra, nimam nič proti temu, da se zida, samo na občinske stroške ne. Napravimo sami. Jaz dam takoj dva tisoč kron. (To je res, pa to ni bilo takrat!) Tako je bilo govorjeno, dajmo nekaj napraviti, pa da bo za vse stranke, ne samo za liberalno.

Poslanec Gangl:

Vsaj bo za vse stranke. Odbornik Goli: O ja, vsaj vemo, kakšni ste proti nam. Kako ste besneli po ulicah, ko se je lanske leto blagoslovila zastava katoliškega društva. (Nepopisno hrup na galeriji.)

Poslanec Gangl:

Tu se ne gre za nobeno stranko, to je ljudska potreba!

Župan Šepetavec:

Jaz bom sedaj dal takoj predlog gospoda notarja Pegana na glasovanje, ako se solidarno strinja občinski odbor s tem, kar se je dosedaj delalo s čitalnico.

Anton Kristan:

Bolje bi bilo, da bi se upošteval tudi moj predlog. Gospod namestnik deželnega odbora Jaklič je izjavil, da je za občinski odbor merodajno le to, kar pravi deželni odbor. Gospod župan in občinski odbor je pa to storil, kar je slišal iz ust referenta pri deželnem odboru, da sme storiti. Tega tudi namestnik referenta gospod Jaklič ne zanika, ampak hoče to nekako obiti. Za nas bi bilo torej največje važnosti, da se razjasni cela stvar in da izvemo, kaj je z izjavo našega najvišjega gospodarja dr. Šusteršiča. Treba je dokazati protokolarčno to, kar je izrekel, da vemo, ali je bilo tako ali ne, kakor izjavlja gospod poslanec Gangl. Naj se torej najprej med gospodom Ganglom in dr. Šusteršičem stvar razjasni. Za sedaj je pa čisto umevno, da se sprejme to, kar je predlagal gospod notar.

Pismo Boltatuža Pepeta.

Gospud redehter!

Na, tu se je pa že res za smejati, če eden bere sluvenske časne, čež kašne rči se že zdej gor držeja in zabaulaja. Pa nh tud nč vn na uzamem! Uni sa glih taka prsmoda, kokr ta

druh! Nhn časnk »Sluvenc« se je tud unkat neki repencu nad tistem žendarjem, ke sa na kuludvore »hajl« upil, ke sa se iz Iblane udpeval.

Luba duša, jest na vem, kuku se morja uni čež tu gor držat, če sa žendari vesel, de sa zdrava koža ud takeh raubarju, kokr sma Sluvenci, spet dam udnesh.

Jest sm vidu te žendarje tekat, ke sa se u Iblana prpelal, kuku sabli usj prestrašen in scagan. Enmo sa lase ud straha

kar pu konc štrlele, kokr kašn zobapuci. In kaj b na bli tku preplašen; tu jm še za zamert ni, ke sa pa ud ush plati slišal, kuku mi Sluvenci usacga nemškutarja iz kože denema in kar kusmatga na kisl žup sne-ma. Sej je sama Galetuva Lina tu ukul prpoudvala, ke more vnder ket Iblančan-ka tu dobr vedet. Če en člouk kej taga sliš, al pa še clu črn na bel drukn vid, tu se more prestraš, pa če ma prou deset panganetu in rabolbarju pr seb.

Jest sm biu tud tekat na kuludvore in sm use tu dobr vidu in šlišu, zatu pa tud lohka guvarim, ke vem. Žendari saholt na kuludvor pršli čist mirn in nubenga nisa pu pot ukul prnesl in sa se tam pu vrst ustupil in sa se pu švobsk preštel, (pu švobsk se tku šteje, kokr se je preštel tisteh sedem švobu, ke sa čež ušenica prplaval) in sprevidl, de nubenga na fali, de Iblančani nisa nubenga pužrl, sa bli tku vesel, de sa začel upit »Hajl san mer olle davun kuma!« In ta »hajl« je ta cvidr Slu-vence tku zabolu, de sa bli usi iz sebe in de nisa dal preh gmaha, de je cela ta reč u časne pršla.

Jest pravm, de je prou, če se Sluvenci pustauma in de na pestema iz saba tku ket iz kašna brezuva metla pumetat, ampak le use tku kokr je prou. Jest sm tud za tu, de se pustauma in sm tud že iz gespa Ku-fetarjuva guvoru in ja prosu, de b spisala ene pusebne bukle, kokr je tista »Sluven-ska Kuharca«, ene take bukle, ke b ble notr pupisane use rihte, kar se jh da iz

nemškutarju nardet. Du zdej nemškutar-je sam na kisl žup jema in zmeri iz sama kislja župa želodec zalivat, more sčasama želodec tud douhčas ratat. Gespa Kufetar-juva m je tu iz veselam ublebila in tku uma znal hmal na vse sorte viže in rihte nemškutarje čmažet. Tekat pa, nemšku-tari, Buh pumagi vam in vašm otrocm in ud utrok utrocm.

Astn, kukr pravm: jest sm ta peru za tu, de se pustauma, ampak za ena taka malenkast tulk upetja, tu je pa use glih mal prenaumn. Na druge rči morma gledat in se čežne gor držat, na druge; na take rči, ke nas morja bl zabolt, kokr če usi au-strisk žendari naenkat »hajl« zaupijeja in ke sa nam res na škoda, in take reči mor-ma preh u vornga djet, pol se uma lohka šele spravil tud čež žendarje.

Pugleja ma žal gespada Bolčuga Pe-peta! Tu je Sluvenc ud fare! Ta zna ta prava tiktaktika. On je zdej, ke sa ta druh nemške napise dol trgal in štrihal, vs gnar ud sebe preč zmetu in se zazeksu, de nau pugledu nubenga gnarja preh, de u na nem sam pu sluvensk nadrukun al pa uprešan.

Vidja, gespu redehter, tu je rodalu-bje, tu, in pa pužrtvajne, ne pa, kokr de-late ta druh, ke se za usak krajcer tresete, pa če je prou pu kinezarsk na nem zapi-san. H gespu Bolčum Pepete se pejte učit, kuku se pustopa, pol pa guvorte, preh pa nč.

No, pa zdej je že kar je in še cefridn

morma bt, de je tku in de ni slabš. De sma pa pršli spet prou u ta prava dobra vola, je pa še ta nar več prpumogla u »Unione«. Matica« iz sojmo kuncertam u »Unione«. Tle se je pokazal, de se Sluvenci še use glih žeulejna rad veselema in de nam ni še prou nč za un svet, kamr b nas rad nem-škutari ekspederal. Ta kuncert je biu že tku pouhn, de se še usest ni blu kam in pu pravic rečen, de b biu še bl pouhn, če b bla prou ustupnina šenkat več, če b se že preh na plakateh puvedal, de u tud gespu dohtar Žerjou pr kuncerte sudelvou. Tu je naumn, de se taka reč zamouči. Za-kaj b se tu na puvedal, ke se vnder vé, de nahtere uleč b bl muska, nahtere pa bl gespu dohtar Žerjou. Jest b prou rad špen-deru ena evancgarca pu vrh, če b mogu dubit plac mal bl bliz, de b bl natank slišu, kuga gespu dohtar Žerjavu srce tku na glas puželi, pa ni blu mugoče. Kulkr sm iz upletavajna negaveh rok pusneu, je bla negava pesem precej šori in le škoda, de ga ni kašn meskont iz fagotam spremlu, kar b gvišn še več zalegl, kokr je tku.

No za zdej nej bo, enkat drukat se uja pa že vedl bl rihtat, de u ldem pustrežen in de u pršou bl du velave tud prznau sluvensk razdirator *) gespu dohtar Žrjou.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

*) Opomba uredništva: Gospod Boltatu Pepe je gotovo mislil tu zapisati »organizator«?

Referent deželne odbora Jaklič:

Ker je gospod predgovornik omenil, da jaz ne zanikujem tega, da ne bi bil gospod župan postal v smislu izjave gospoda dr. Šusteršiča, torej jaz izjavljam, da je izključeno, da bi bil gospod deželni glavar ali gospod dr. Šusteršič dovolil, da se hiša prezidava.

Poslanec Gangl:

Vsaj to ni res!

Referent deželne odbora Jaklič:

Popolnoma izključeno!

Poslanec Gangl:

Na svetu ni nič izključeno, tudi ti nisi izključen. (Galerija in poslušalci v županovi sobi in ob stopniških vratih ves čas hrupno demonstrirajo, vpitje, vrišč in ropot je nepopisen.)

Referent deželne odbora Jaklič:

Izjavljam, da take seje še nisem videl. To je ljudski shod, pa ne občinska seja, kakor se tukaj občinstvo vrtika v razprave. (Župan zvoní.)

Odbornik notar Pegan:

Jaz se tudi pridružujem predlogu gospoda odbornika Kristana, da se namreč zadeva med gospodom poslancem Ganglom in pa dr. Šusteršičem in deželnim glavarjem pretresa in reši, ampak ta zadeva se lahko zavleče še več časa in dalje, ko jo bomo zavlekli, večja škoda bo za mestno občino. Zato predlagam, naj se ta stvar tudi reši, ampak danes je že mogoče, da občinski odbor izreče to, kar ima na srcu glede gospoda župana, katerega je meni nič tebi nič deželni odbor kaznoval z globo 200 kron. (Nepopisen hrup na galeriji.)

Torej se združita predloga, da naj se občinski odbor izreče solidarnim z gospodom županom in obenem, da se seja prekine za toliko časa, da se stvar glede razgovora med dr. Šusteršičem in gosp. poslancem Ganglom pojasni. (Hrupno odobravanje med poslušalci.)

Župan Šepetavec:

Torej gospodje ste čuli predlog. Kdor je za predlog, prosim naj vzdigne roko! (Zgodi se.) Prosim, za nasprotno glasovanje. Kdor je proti predlogu, naj vzdigne roko! (Zgodi se.) Proti glasujejo trije gospodje odborniki, torej je predlog sprejet. (Nepopisen vrišč, ropot in hrup med poslušalci.)

Ali želi še kdo besede? (Nihče se ne oglasi.) Morda gospod referent deželne odbora?

Referent deželne odbora Jaklič:

Ne! Šlo se je samo za to, da se konstatira, ali se izreče občinski odbor solidarnega z gospodom županom.

Župan Šepetavec:

Če ne, se zahvaljujem gospodom odbornikom, da so se zbrali tukaj, in zaključujem sejo.

Konec seje, ob katerem prehaja hrup na galeriji v tumult ter se burno demonstrira zlasti proti odborniku Goliju, ki se še razgovarja v dvorani, ob 3. uri 15 minut popoldne.

Čudno vlogo je igral ob tej priliki poslanec Gangl. Deželni odbor je dognal, da Gangl ni govoril resnice. A ne le da ni resnice govoril, ampak je imel celo tako drzno čelo, da je vpil: »Obžalujem, da nimam nobene priče!« »Sedaj vem, kaj se pravi govoriti z enim človekom!« Tako postopanje se samo kvalificira.

Ker se je občinski odbor izjavil, da je solidaričen z županom in s tem pokazal, da ne mara respektirati odlokov deželne odbora, je bilo deželnemu odboru jasno, da mora ostro nastopiti proti idrijskemu občinskemu odboru. Proti glasu dr. Tavčarja so bili sprejeti sledeči predlogi referenta:

1. Iztirja se županu naložena globa 200 kron.

2. Iztirjajo se od občinskih odbornikov komisijski stroški.

3. Ker je župan zoper izrecno opetovano prepoved deželne odbora začel prezidavati, se zahteva od vlade, da župana odstavi.

4. Zahteva se od vlade, da razpusti občinski zastop idrijskega mesta, ker kljubuje odlokom deželne odbora.

5. Da se nastavi gerenta.

Sedaj ima stvar v rokah deželna vlada, ki je dolžna podpirati deželni odbor, da se napravi red v Idriji. Deželni odbor je storil, kar je v njegovi moči, a deželna vlada naj stori svojo dolžnost.

Jesenške novice.

i **Srbski bojkot** avstrijskih izdelkov čuti že tudi tovarna na Savi. Veliko blaga, poslanega v Srbijo, je prišlo nazaj. Vsled pomanjkanja naročil imajo delavci manj dela in manj zaslužijo. Zlasti v oddelku, kjer se izdelava žica in žebli iz žice, morajo delavci večkrat neprostoovoljno počivati.

i **Strokovno društvo** tovarniških delavcev je v nedeljo, 11. t. m., nastopilo novo delo. Otreslo se je socialnodemokratskih zgag popolnoma in se sme sedaj po vsi pravici imenovati krščansko-socialno strokovno društvo. Cel razvoj strokovne

ga društva na Savi priča, da se idejal strokovne organizacije ne da uresničiti v tem oziru, da bi res delavci raznih verskih in političnih naziranj v stanovskih vprašanjih bili trajno edini in da bi za stanovske koristi vedno v edinstvi skupno nastopali. S kakšnim navdušenjem se je leta 1904 ustanovilo strokovno društvo na Savi! To bo samo delavsko društvo, ne versko, ne politično, naj bo liberalec ali klerikalec ali socialni demokrat, vsak ima prostor v strokovnem društvu! Tako so ustanovitelji klicali in res, koj na ustanovnem shodu se je bilo oglasilo nad 500 članov. Društvo je dobro delovalo, odbor se res nič ni oziral na to, je li kdo socialni demokrat ali kaj drugega, kadar je bilo treba pomagati in deliti podpore. Bilo je res samo delavsko društvo. Kmalu je narastlo premožnje društva na nekaj tisočakov. A ni dolgo vladala edinstvo in stanovska zavednost med člani. Socialni demokrati so začeli ruvati. Začeli so strankarstvo, hoteli so društvo dobiti v svoje roke in ga priklopiti socialnodemokratski organizaciji. Skrivaj so se pripravljali za volitve na občnem zboru, da bi vrgli nepristranske odbornike in izvolili socialnodemokratski odbor. Toda pogoreli so pošteno, naskok se jim ni posrečil. Ko so videli, da jim tu ne bo cvetela pšenica, odstopali so polagoma drug za drugim iz strokovnega društva. Jasno so pokazali, da so socialni demokrati povsod enaki, da jim ni za delavske koristi prav nič, ampak le za agitacijo, za judovsko socialno demokracijo. Ustanovili so svoje društvo, ki pa ne vleče, ker le pobira, pa nič ne podpira. Pa ko bi vsaj druge, ki jim ne gredo na limanice, pustili pri miru. Toda ne! Kdor ne trobi v njihov rog, terorizirajo ga, da se res marsikateri ustraši in zaradi ljubega miru — zataji svoje prepričanje. Tako je hotel tudi zadnjo nedeljo na shodu strokovnega društva nastopiti neki rdečkar, ki še ud društva ni. Poklical je bil še drugega sodruga na pomoč, toda našla sta tak odpor na shodu in slišala sta jih toliko, da jima gotovo še danes po ušesih šumi. Sklenilo se je vled tega, da na društveni shod strokovnega društva v prihodnje ne smejo tak, ki niso člani društva. Navzoči so spoznali, da se je treba popolnoma otrejti socialnodemokratskih zgag, ki povsod hočejo le razdirati. Tako je prav! Hvala lepa vam, ljubi rdečkarji, da ste nam s svojim nastopom odprli oči in vidimo sedaj jasno, koliko vam je za delavske koristi. Prijatelji judovskega kapitalizma in brezverskega framasonstva ste, ne pa delavski prijatelji.

i **Šipe pobijajo** na »Delavskem domu«. Pobili so šip že za 30 K. Ta teden je zopet priletel kamen skozi okno v dvorano. Katoliško delavsko društvo ima pač veliko prijateljev! Toda prišel bo obračun tudi zanje.

i **»Naprej«** gre na Savi nazaj. Celo skladovnice so ga že kolportirali socialni demokrati po Savi. Kar v tovarno so ga nosili in vsiljevali delavcem. Bahali so se, da bo »Naprej« v kratkem Savo čisto pordečil. Toda niso vsi delavci tako neumni, kakor mislijo rdečkarji. Kmalu so spoznali, koliko »Naprej« dela za delavske koristi. V vsaki številki samo »farška gonja«! Zato pa »Naprej« pridno roma v peč in ker so se morali kolporterji zagovarjati že zavoljo nedovoljene kolportaže, si ne upajo več tako vsiljivo ponujati svojega evangelija po tovarni. Posledica vsega tega je, da gre »Naprej« na Savi nazaj.

i **Pomanjkanje vode** se vsled dolgotrajne suše že hudo čuti. Najbolj seveda je prizadeta tovarna. Napravila si je sicer parni stroj, da ji nadomestuje električno moč, ki se ob suši zmanjša, toda tudi ta še ne zadostuje popolnoma. Zato misli tovarna napraviti velikansk rezervoar na mestu stare kantine, da bo tudi ob času najhujše suše preskrbljena z vodo.

Idrijske novice.

i **V znamenju sloge.** Pred nekaj dnevi pride v prodajalno Fani Lapajne mladenič kupit smok. Naroči si tudi užgalice ter zahteva užgalice »V korist obmejnim Slovincem«. Postrežnik pa kupca zavrne: »Po tiste pa pojdite k Oswaldu!« Lepa in postrežljiva prodajalna, kaj ne! Oswald ne prodaja užgalic »Obmejnim Slovincem«, dobi se jih pa v Idriji v raznih trgovinah, n. pr. pri g. Val. Trevnu, v kršč. gospodarskem društvu, pri g. Ivani Lapajne, v trafiki g. Fr. Nagodeta. Razven kolekov se dobi sploh vse, kar prodaja gospa Fani Lapajne, tudi po drugih prodajalnah in gosilnah, kjer lahko kupiš, ne da bi čul opazke, podobne zgoraj navedeni.

i **Veteranci** jako pečejo naprednega idrijskega dopisnika. Kadar hoče koga posebno zaničljivo omeniti, počasti ga z »veteranom«. Tudi to se godi v znamenju sloge, ker so v našem veteranskem društvu najboljši možje vseh strank složno združeni, kar gotove mlade ljudi ne boli malo. Z zasmehovanjem bi radi razbili

društvo. Balant ni v veteranskem društvu že več let, pa tudi če bi bil član, bi bilo njegovo življenje dosedaj društvu le v čast, kakor mu je v čast, da dosedaj ni znano, da bi štel med svojimi udi kakega nočnega izziavača. Pišemo tem lažje to, dasi nismo ne člani, ne v najmanjši zvezi z veteranskim društvom, ampak med mnogimi tistimi, ki obsojajo surovosti zadnjega časa.

i **Erarični gozd** gori še vedno. Ako ne bo dežja, ne bo popolnoma pogašeno še tedne ne. Ugorelo se je meter in še globlje v zemljo.

i **C. kr. rudniški šoli** je pretečeni teden nadzoroval c. kr. deželni šolski nadzornik Levec. »Narodov« dopisnik nas pozivlje, naj objavimo vse slučaje, v katerih se nečast dela slovenskemu jeziku. Navedli smo mu zadnjič nemške pobotnice izključno le slovenskim uradnikom pri našem c. kr. davčnem uradu. Dopisnik je sam prejel služil pri tem uradu, tedaj se je lahko prepričal o resničnosti našega poročila. Če misli, da je sedaj drugače, se lahko zopet prepriča, ker on sam vidira dotične pole vsaki mesec. Prosi nas, naj pridemo z imeni na dan. Čemu hoditi skozi gozd po drva! Vpraša naj le svojo sestro, pa mu bo povedala, da je dosledno le nemško pobotnico napravila, kar je ljubeznivi brat gotovo dosedaj videl in vedel. Torej le najprvo med domačini red napravite. — Sploh pa se opaza, da mladi radikali »dvorišče pometajo« svojim damam, skraj več v nemščini, kakor v domačem jeziku, četudi so ga oboji zmožni. To se sliši očitno na ulici in večkrat se je že govorilo in zmajevalo z glavo nad tako narodno zavestjo. Zato so se sploh čudili taki radikalni pisavi in obnašanju sedaj. Marsikdo pravi, naj bi mladi gospodje raji pri sebi začeli reformirati, kakor pa vedno napadati nadoskrbnika Penko in poštarja Helmicha.

ZA POGORELCE V ČRNEM VRHU NAD IDRIJO so darovali:

Anton Abram, kurat, 50 K; duhovn. urad v Št. Petru na Krasu 18 K; Franica Jager, c. kr. poštna upravitelja v Postojni, 5 K; Karol Rupnik, bogoslovec v Ljubljani, 5 K; rodbina Žgur, kavarna v Novem mestu, 20 K; dr. Ivan Rupnik, c. kr. finančni tajnik v Ljubljani, 10 K; Fr. Krajan, zasebnik v Železnikih, 3 K 15 v.; Ivan Klavžar, kapelan v Starem trgu pri Ložu, 20 K; Anton Stenovec, župnik v Dupljah, 10 K; Fr. Bezcljak, c. in kr. oberstajtnant na Dunaju, 20 K; Jurij Drnovšek, župnik v pok. v Zalogu, 10 K; Alojzij Rudolf, župnik na Čatežu, 50 K; Karol Čuk, kapelan na Jesenicah, 10 K; Fr. Schweiger, dekan v Leskovcu, 20 K; Ivan Demšar, župnik v Št. Vidu pri Vipavi, 20 K; upravništvo »Slovenca« 10 K. Došli so tudi darovi v obleki, in sicer od dekana Mihaela Arko, od rodbine Treven, od kršč. gospodarskega društva in še od nekaterih drugih rodbin v Idriji. Vsem dobrotnikom izreka najtoplejšo zahvalo in prosi, **ker potreba je velika, še nadaljnjih prispevkov župni urad v Črnem vrhu nad Idrijo.**

Za pogorelce v Črnem vrhu v gostilni »Mikuž« v Ljubljani nabrano: Dr. J. Pegan, odvetnik, 20 K; Josip Pravhar, župnik iz Loškega potoka, 21 K; Josip Kržišnik, profesor, 10 K; Maks Kostanjevec, c. kr. finančni tajnik, 1 K; Ludovek Lederhas, c. kr. gimnazijski profesor, 2 K; Adolf Hauptmann, tovarnar, 1 K; Franc Kandare, vodja odv. pisarne, 1 K; dr. Jos. Ažman, odv. koncipient, 1 K; neimenovana skupaj 1 K 42 v.; J. Kumšče, privat, 2 K; Maks Debevec, c. kr. finančni komisar, 2 K; Hinko Klešnik, c. kr. gimnazijski profesor, 2 K; Anton Presker, posestnik in krojaški mojster, 6 K; Anton Alič, mašinški paznik v p., 2 K; Ivan Habé, c. kr. orož. postajevođa, 3 K. Skupaj 75 K 42 v.

Protialkoholni shod na Dunaju.

Ravnokar je bil zaključen prvi avstrijski protialkoholni shod. Kakšni bodo njegovi praktični uspehi? —

Seveda, velikih prekurcij se naenkrat od njega pričakovati ne more, vendar bo brez dvoma imel za Avstrijo precejšen pomen.

Pospešil bo gotovo postavu zoper pijančevanje. Sicer ne upamo, da bo dotična postava, če pride na dan, nekaj drugega, kot skromna polovičarska mera. Vendar bo začetek.

Tudi ne upamo, da bi sama postava že odpomogla, ako ne bo imelo občinstvo primerne zavednosti. Državna postava, recimo zoper tatvino, bi tudi ne imela še mnogo uspeha, ako bi istočasno med ogromno večino prebivalstva ne bilo prepričanja, da se ne sme krasti. Ker se bo pa brez dvoma z novo močjo po shodu pričelo protialkoholno delovanje med ljudstvom in bodo privrženci tega gibanja

skrbeli, da postava ne bo mogla zaspati, bo slednjič morala obroditi nekaj sadu.

Splošen vtis zborovanja je bil mešan.

Prijetno je bilo videti, da so vsa ministrstva poslala svoje zastopnike in so nekateri tudi posezali živahno v razpravo. Zlasti se je lepo odzvalo vojaško ministrstvo. Predavanje o alkoholizmu pri vojaštvu je bilo eno najbolj stvarnih in preciznih. V debato so posegli štirje vojaški zdravniki, govorili so jako energično in trezno in šli našemu gibanju jako daleč nasproti. Precej huda polemika se je razvila med abstinenti in med zastopnikom naučnega ministrstva. Zlasti so vsi govorniki hudo napadali vlado, ker ne dovoli dijaških protialkoholnih društev.

Na vsak način je napravil nastop vojaške oblasti veliko boljši utis, kot nastop naučne vlade.

Mučen vtis je tudi naredilo, da so se poslanci tako malo udeležili shoda. Edino častno izjemo je naredila S. L. S. Dalje se je udeležil shoda in tudi oglasil k besedi socialni demokrat Renner, Jud Ofner in Poljak Wiacek, ki pa je moral kmalu spet odpotovati k sejam deželne zboru.

Čuden je bil govor socialnega demokrata. Izjavil se je, da bodo poslanci njegove stranke glasovali zoper doklado na žganje, »ker tak davek ne omeji pijančevanja«. Alkoholizem je samo posledica revščine, v kateri žive delavci in bo zginil sam ob sebi, ko bo njegova stranka reformirala družbo. Takoj nato pa je spet trdil, da pospešuje alkoholizem in ga še vpeljuje med delavstvom buržuazija s svojim zgledom. Kdo bo razumel tako logiko.

Mučno je tudi bilo, da so se nemški krščanski socialci tako malo udeležili zborovanja. Sploh je bila udeležba primeroma jako pičla.

Ker je bila družba tako mešana, je moralo priti do kakih nesporazumljenj in so se morale pokazati tudi slabije strani. Med zmernimi in abstinenti ni bilo nobene nesporazumljenja. Zdi se, da je ta fraza že premagana. Dvakrat so se trčili privrženci raznih svetovnih naziranj. Danes se je gdčna Masaryk v svojem precej puhlem in praznem govoru spozabila, da je namestu »alkoholna« nevarnost, pričela govoriti o »klerikalni« nevarnosti. Toda gospod Kalan jo je tako odločno in stvarno zavrnil, da mu je vse aplavdiralo, a pregostobesedična gospodična se je hitro zgubila iz dvorane.

Zdaj bo treba zanesti agitacijo med ljudstvo, potem pa delati na to, da se ustanovi skupna centrala. Prihodnjega občnega zbora avstrijskih abstinentov bi se morali udeležiti samo organizirani abstinentje in govorniki bi smeli nastopiti samo v imenu svoje organizacije.

Najboljša krma za pse je in ostane Fattingerjev kolač za pse

ki je med vsemi krmili najboljše sestavljen in najbolj redilen. 50 Kg K 23.—, 5 kg pošt. prosto K 320.

Fattingerjev Puppy Bisquit

za mlade pse, 50 kg K 26.—, 5 kg pošt. proste K 350 Prospekte pošilja zastoj tovarna za pat. kolače za pse in krmo za perutnino Wiener-Neustadt. — Nad 250 prvih cen. Fattingerjeva krmila se izdelujejo pod živinozdr. nadzorstvom. 467 26—18

Tek,

zdrav želedec, nobenih slabosti nimamo odkar rabimo Fellerjeve odvajalne Rabarbara kroglice z z. »Eisa-kroglice«. 6 katičij franko 4 krone. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubi, Eisa trg 64 (Hrvaško).

Krasno **BLUZE** Pozorni
najboljša krma v avstriji in v drugih modernih
» » » » blaga tudi po meri. » » » »
Vsestranska
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
po najnižih cenah.
H. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg šte. 28.

Balkanska konferenca.

Srbija ne dobi kompenzacij na avstrijske stroške!

Včeraj smo v uvodnem članku pisali, da je glede na mednarodno konferenco, ki se bo najbrž v kratkem sešla, dvoje gotovo: da se bo namreč aneksija Bosne priznala in da Srbija ne bo za to dobila kompenzacij na škodo Turčije ali Avstrije. Ne na škodo Turčije, kajti Angleška je silila, da se konferenca skliče samo zato, da varuje Turčijo, s katero se zdaj brati, na škodo Avstrije pa tudi ne, ker bi to pomenilo provokacijo, katera bi za ves Balkan imela usodne posledice in bi ves slavni mednarodni mir šel k vragu. Če bi se Avstrija konferenci ne udeležila, bi sploh ne bila veljavna pogodba mogoča, diktirani pa bi Avstriji pogojev ne mogli kar meni nič tebi nič, ker nismo ravno tako zelo osamljeni.

Kar se posebič Srbije tiče, stoji Avstrija odločno na stališču, da sploh do kompenzacij nobene pravice nima, ker se ji ni nič vzelo. Bosna je, ako akceptiramo tolmačenje Anglije, Francije in Rusije, bila kvečjemu turška provincija pod avstrijsko upravo, aneksija je torej zgolj v škodo Turčije, ne pa Srbije. Turčijo pa je Avstrija že odškodovala s Sandžakom. Na podlagi »ugroženosti nacionalnih interesov« bi se končno že vsak lahko zgasil s svojimi pretenzijami in bi naposled Srbija tudi kako eventualno aneksijo Albanije od strani Italije ali pa Makedonije od strani Bolgarije lahko smatrala za »ugroženje« dozdevnih srbskih nacionalnih interesov, ker so v davni prastari dobi vse te provincije bile podvržene srbskemu caru. Če torej Avstrija v principu sploh v to privoli, da se na mednarodni balkanski konferenci obravnava o kompenzacijah za Srbijo, se že to mora od strani Avstrije smatrati za veliko koncesijo.

Toda od Avstrije se je hotelo zahte, vati še več. Gospod Izvoljski, ruski notranji minister, igra pri celji zadevi ne ravno prelepo ulogo. V Buklavi na Moravskem ga je baron Aehrenthal obvestil o nameri Bosno anektirati, pa ni ugovarjal. Zdaj strašno taji, pa zelo nerodno. Zdaj pa tudi vemo, zakaj je v Buklavi v aneksijo Bosne privolil. Hotel je namreč Avstrijo pridobiti za to, da bi Rusijo podpirala pri zahtevi, da se dardanelska ožina za Rusijo odpre — to je zahteval za protikoncesijo. No, mož je nato odpotoval v London, da se o celi stvari pomeni s trmoglavim Greyem. Pa je slabo naletel. Anglija nikakor ni hotela privoliti, da se dardanelsko vprašanje sploh spravi na dnevni red balkanske konference. Ko so v Peterburgu to izvedeli, so strašno planili po Izvoljskem. Po pravici, ako gremo iz ruskega stališča. Avstrija je namreč medtem mirno Bosno anektirala in se izrečno za ta korak sklicevala na privoljenje Rusije. Izvoljski pa v Londonu ni dosegel, za kar je v Buklavi v aneksijo Bosne privolil! Zares velika blamaža in težko, da jo bo Izvoljski prenesel. Da bi se pa vendarle nekoliko rehabilitiral, je mož jel kazati za Srbijo in Črno goro veliko skrb in je namah odkril svoje slovansko srce, dasi ga v resnici nima bogvékoliko. Obdeloval je sir Greya, da bi sprejela v program tudi točko o kompenzacijah za Srbijo in Črno goro. Sir Grey se seveda ni branil, ker mu je Avstrija zelo napoti in Izvoljski je dosegel, da se je v prvotnem načrtu kot 7. točka programa postavilo sledeče:

7. »Želiti je, da se poizkusi dati Srbiji in Črni gori kompenzacijo potom poprave meja na tistem delu Bosne in Hercegovine, ki mejl ob Sandžak novipazarski.«

Ta točka pomeni seveda najkrutejšo provokacijo avstrijske monarhije. 2. točka programa določa, da se aneksija Bosne in Hercegovine pripozna, oziroma konstatira. Sedma točka pa drugi očito nasprotuje, ker zahteva rektifikacijo meja bosanskih in hercegovskih, ko se vendar v drugi točki aneksija, kakor se je izvršila, pripozna. Anektirala se je pa Bosna in Hercegovina v tistem obsegu, ki ga je imela kot upravljano ozemlje. Drugič pa je cesar razširil svojo suvereniteto na vso Bosno in Hercegovino, rektifikacija meja na korist Srbiji in Črni gori pa bi pomenila delno razveljavljanje cesarjeve odločbe, torej v resnici žaljenje in izzivanje, kakor si hujšega ne moremo misliti, že zaradi tega, ker zadene cesarja in dinastijo kot taka.

Misel rektificirati bosansko in hercegovsko mejo, se je rodila v Belgradu. Najbrže so si to tako mislili, da bi Avstrija odstopila — ali Srbiji ali Črnigori ali obe, bogvé — jugovzhodni del Bosne, ki sega čez Drino do Sandžaka (krajci Foča, Čajnica, Višegrad, Hum), morebiti so še več hoteli in še kos Sandžaka zraven. No, francoski minister Pichon, ki se mu mora

priznati, da dela korektno in lojalno ter sploh na vse moči skuša, da bi se vse mirno poravnalo, je takoj spoznal, kako silno je sedma točka programa Grey-Izvoljskega nevarna. Pichon je izrečno naglašal, da ne gre, da bi se velesile sprle in da se mora program konference sprejeti soglasno, sicer pa je avstro-ogrski poslanik grof Khevenhüller takoj, ko je izvedel o načrtu Izvoljskega, odločno protestiral proti 7. točki. Pichon je takoj v London sporočil, da se mora ta točka nemudoma izpremeniti. In res se je. Zdaj se namreč v uradni in definitivnem načrtu glasi tako-le:

7. »Ugodnosti, ki se priznajo Srbiji in Črnigori.«

Kakor se zdaj vidi, Izvoljski tudi ni računal s tem, da se točka 7. sprejme. Njemu je bilo le na tem ležeče, da se izve, da je on to zahteval. Zato je proti sklepu, da se program ne objavi, prvotni načrt dal agenciji »Havas« na razpolago, odkoder je prišel v veliko listov. Tudi »Slovenec« je včeraj objavil prvotni načrt. Takoj nato je izšel resnični načrt s popravljeno 7. točko.

Izvoljski res ni bogve kaj imenitnega napravil. Z namenoma prenačljeno objavo prvotnega načrta je začel potolažiti svoje nasprotnike v Rusiji in Srbiji, pa kaj pomaga, ko je moral točko 7. tako hitro izpremeniti in takorekoč samega sebe dementirati? Med diplomatiške umotvore ta korak Izvoljskega gotovo ne spada. Položaj pa bo ta zadeva znatno poojstrila. Srbija bo zdaj, sklicevaje se na prvotni načrt, še bolj zahtevala rektifikacijo mej. Morda je Izvoljski ravno to hotel. Na drugi strani je gotovo, da Francija, Nemčija in Italija ne bosta Avstrijo hotele provocirati in najbrž se bosta tudi Anglija in Rusija premislili. Če pa bo Srbija vztrajala pri svojem, pač ne bo ostala druga odločitev kot meč. O izidu so pametni ljudje na jasnem.

Proglšenje ustaje v Hercegovini.

Nikšić v Črni gori, 17. oktobra. »Kroatische Korr.« javlja: V Nikšiću so hercegovski emigranti na velikem javnem shodu sklenili, da se v južnem delu Hercegovine uprizarjo ustaja proti Avstriji, slično, kakor se je l. 1876. v Nevesinju. Započela se bo guerilla-vojska za življenje in smrt po celi Hercegovini. V to svrhu treba stopiti v zvezo z bosansko-hercegovskim odborom v Belgradu. Vojvoda Sočić je v svrhu ustaje podaril 100.000 kron. Shod se je končal z navdušenimi vzklici: »Rat Avstriji!«

Ogrsko svarilo Srbiji.

Budimpešta, 16. oktobra. V poročilu odseka za zunanje stvari v ogrski delegaciji — katerega so danes avtentificirali — se aneksija Bosne popolnoma odobrava in posebno povdarja, da se Sandžak, katerega je Avstrija Turčiji takorekoč vrnila, ne sme izročiti Srbiji. Z ozirom na sovražno razpoloženje v Srbiji opominjajo ogrski delegati Srbijo, naj pomislijo, da zna njihov sosed, kadar treba, biti tudi sosed z močno pestjo.

Srbija se oborožuje.

Belgrad, 15. oktobra. V kragujevaškem vojaškem arzenalu se z mrzlično naglico dela, da se armado vsaj kolikor toliko oboroži. Dela se noč in dan in vsak dan odpeljejo velike transporte v posamezne opremne postaje. Izkušali so tudi napraviti strelivo za nove Creuzotove topove, ker pravega takozvanega »Schneiderita« še nimajo. Pri tem poizkusu pa se je top razletel in je bilo več vojakov ubitih. Topništvo je nezmerno za vsako akcijo. Za rezervo imajo samo stare, takozvane Wenzelpuške in Werndllove. V arzenalu popravljajo celo puške, ki se nabijajo odspredaj. Dali jih bodo tretji kategoriji.

Prestolonaslednik za vojsko.

Zemun, 15. oktobra. Danes dopoldne je prestolonaslednik prišel v vojašnico v Topčiderski ulici ter zbral okoli sebe vse vojake: Pozival jih je, naj na prvi klic s prostovoljci vred radevolje korakajo na srbsko mejo, da osvobodijo tlačene bosanske brate. Vojastvu se je princ s tem priljubil, velik del častnikov pa dvomi, da bi prestolonaslednikovo početje moglo domovini koristiti.

Srbija izziva na boj.

Belgrad, 16. oktobra. Vsled neprestanega hujškanja od strani prestolonaslednika se je bojovitost polotila tudi tistih krogov, ki so dozdaj obsojali demonstracije ulice. V Belgradu so se stvorile male čete, ki imajo namen pleniti in razbiti avstro-ogrsko trgovine. Dr. Milovanović je sicer odredil strogo policijsko varstvo, toda policija le nerada nastopa proti množici, ki varstvene organe napada in psuje. Po mestu hodijo tudi že vojaki

ter zahtevajo vojsko. Osebo cesarjevo se na nečevan način sramoti. Proti bosanski meji je odšlo več prostovoljcev, da izzove Avstrijo. Vzlic vsem dementijem se vzdržuje vest, da bo kralj Peter moral odstopiti na ljubo princu Jurju. Resno se misli iz strahu pred avstrijskimi topovi dvor in narodno banko prenesti iz Belgrada v Kragujevac. Med častniki-zarotniki in protizarotniki se vrše pogajanja za spravo. V Belgradu bojkotirajo avstrijske trgovce in celo avstrijske časnike brati je prepovedano. V Belgradu hočejo iti do skrajnega zato, ker so do dna duše razjarjeni in iznenađeni, ker jim mednarodna balkanska konferenca ne bo ustregla, da bi jih kompenzirala s Sandžakom ali celo z delom Bosne.

Pomiloščenja v Črni gori.

Knez Nikita je v zadevi zaradi bomb obsojene osebe, ki se nahajajo v ječi v Podgorici, pomilostil v toliko, da se smejo sprehajati, čitati liste in uživati svojo hrano. Popolno pomiloščenje ima slediti v kratkem.

Vojaške priprave na avstrijsko-srbski meji.

Belgrad, 16. oktobra. Srbski železniški bataljon je iz Niša, kjer je v garniziji, odšel proti Belgradu, da straži železniške mostove in predore.

Zemun, 16. oktobra. Ogrski orožniki stražijo nasproti Belgradu ležeči otok.

Avstrija-Nemčija.

Budimpešta, 16. oktobra. Nemški poslanik von Tschirschky je cesarju Francu Jožefu izročil lastnoročno pismo cesarja Viljema II. Cesar Viljem povdarja neomajnost trozveze.

Bojkot.

Carigrad, 16. oktobra. Bojkot proti ladjam avstrijskega Lloyda traja dalje, v Beirutu in Jaffi jih celo niso pustili v pristanišče, toda turška vlada je zdaj ukrenila vse potrebno, da se prepreči nasilja, ker bo drugače ona morala povrniti škodo. Turški trgovci protestirajo pri oblasteh proti bojkotu, ker imajo veliko škodo. Ravnateljstvo avstrijskega »Lloyda« poroča, da so vesti o ustavljanju osebnega in tovarnega prometa v Turčijo neresnične. »Lloyd« bo za izkrcevanje potnikov in blaga poskrbel z lastnimi sredstvi. Zadnja poročila javljajo, da bo bojkotno gibanje ponehuje.

Senzačne aretacije v Budimpešti. — Avstrijski monitorji ustavljajo municijo za Srbijo.

Budimpešta, 16. oktobra. Celo policijsko osobje 5. krajnega glavarstva v Budimpešti se peča s tajno afero. Vršili so se tozadevni pogovori med ministrskim predsednikom in ministrom za notranje stvari. Policija je namreč zaprla dve dami, dva gospoda in nekega 15-letnega fanta. Še ponoči se je mestni glavar odpeljal k ministrskemu predsedniku in ministru za notranje stvari, da jima poroča o aretaciji. Nato so se vršila posvetovanja med ministroma. Policija noče ničesar izdati, baje zato, ker je pri zadevi kompromitirana neka jako visoko stoječa oseba. Ogrski delegati, ki so zahtevali pojasnil, so izvedeli, da se gre za dobro organizirano vtihotapljanje orožja in razstrelivnih snovi v Srbijo. »N. Fr. Presse« poroča isto. Osrednji odbor da se nahaja v Budimpešti. Orožje je namenjeno za opremo band. — Donavski monitorji so pri Novem Sadu ustavili nek južnonemški parnik, ki je vozil municijo za Srbijo.

Napetost med Bolgarijo in Turčijo.

Carigrad, 16. oktobra. Turška vlada opozarja v okrožnici velesile na vesti, glasom katerih da se Turčija oborožuje, povdarja popolnoma miroljubne namene turške vlade, izjavlja pa, da bo vse potrebno ukrenila, ako bo Bolgarija še delj grozila, ter odklanja vsako odgovornost za slučaj konflikta.

Berolin, 16. oktobra. Na bolgarski meji se zbira turško vojaštvo.

Sofia, 16. oktobra. Z ozirom na trditve turškega vojnega ministra, da je Bolgarija pomnožila svoje vojaštvo na meji ter utrjuje svoje pozicije v rodopskem pogorju s topovi, puškami in bombami ter da bo to izzvalo na turški strani enake preprave, izjavlja bolgarski brzojavni urad, da to vse skupaj ni res.

Najnoveše o konferenci.

Dunaj, 16. oktobra. Dozdaj se od strani ruske ali angleške vlade uradno ni storil še noben korak z ozirom na povabilo k balkanski konferenci. Programa, ki se je v francoskih listih glede na konferenco objavil, ni smatrati za definitivnega, ker je v tem oziru treba soglasja med velesilami. Kar se tiče kompenzacij, mislijo v Parizu na zgraditev železnice Donava-

Adrija skozi turško ozemlje. Ni verjetno, da bi Turčija v to privolila. Splošno se je položaj poslabšal. Razmerje med Turčijo in Bolgarijo je zopet bolj napeto, Srbija pa tudi izziva, kar le more. Če ne pride do konference, pride gotovo do vojske.

Tedenski pregled.

Deželnozborske volitve na Kranjskem razpisuje uradni list na 14. dan decembra, za dva poslanca mesta Ljubljane pa na 22. decembra.

Ljubljana dobi **samoslovenske ulične napise**. 16 let je trajal boj. Sedaj je pa deželni odbor zavrgel pritožbo dr. Egra — in tako je S. L. S. ugodno rešila ulične napise.

Na lgu je imela »Kmečka« zvezashod, na katerem je poročal g. Povše. V Dolu pa dr. Krek.

Občinske volitve v Črnem vrhu nad Idrijo in v Bučki so se končale z zmago S. L. S.

»Kmečka zveza« se je ustanovila za novomeški okraj. Postavili so kandidata g. župana Zurca iz Kandije.

Nov telovadni odsek so ustanovili v Komendi.

V Idriji je odstavil deželni odbor župana Šepetavca in razpustil občinski zastop.

Državno podpora v znesku 8000 kron so dobili Barjani vsled zadnje povodnji.

Demonstrantje v Mariboru, ki so pobijali Slovencev okna, so bili obsojeni, 1 na dva meseca, drugi na 6 tednov, oziroma 1 mesec, eden na 1 teden.

Češki deželni zbor je odgođen. Ministra Prašek in Fiedler odstopita. Baje pride tudi do odstopa celega Beckovega kabineta.

AVSTRO - OGRSKA.

Ministrska kriza. — Češka obstrukcija v državnem zboru. — Bodoča češka ministra. — Nemci nezadovoljni z odgođenjem češkega deželnega zbora. — Marchet o položaju.

Češki poslanci sodijo, da odstopi takoj Beckovo ministrstvo. Sodijo, da sledi Becku Gautsch. Splošna sodba je, da je zelo omajano stališče Beckove vlade in je nemogoče, da vodi nadalje posle. »Uradni brzojav« objavlja, da hoče posredovati veleposestvo, da se prepreči obstrukcija v državnem zboru. Uradni brzojav želi, naj bi se posredovanje posrečilo, ker zahteva zunanji položaj, da nastopi državni zbor složno. — Čehi nameravajo nastopiti v državnem zboru z obstrukcijo, ali vsaj z ostro opozicijo in računajo na pomoč Jugoslovancev. Zato se vrši 3. novembra najbrže le formalna seja državnega zbora, v kateri predloži Beck predloge o starostnem in invalidnem zavarovanju ter o prikloplitvi Bosne in Hercegovine. Zbornica na to do 2. decembra ne bo zborovala. — Trdi se, da postane trgovinski minister poslanec dr. Jaromir Čelakowsky, češki minister krajnan pa dr. M. Hruban, član moravske katoliško-narodne stranke. Dr. Hruban se je mudil 16. t. m. na Dunaju, kjer se je razgovarjal z nekaterimi ministri. Na vprašanje, če res postane minister, je Hruban odgovoril, da ne. Drugo poročilo trdi, da prideta kot češka ministra v poštev Wohanka ali pa dr. Brač. Trgovinski minister postane uradnik. — Nemci so zelo nezadovoljni, ker se je češko deželnozborsko zasedanje le odgodilo in ne zaključilo, kakor so zahtevali. — Mladočehi in češki agrarci so se posvetovali o položaju. Agrarci so izjavili, da se je zbala vlada nemškega nasilstva, na kar bodi odgovor ostra opozicija češke delegacije v državnem zboru. — Marchet je izjavil, da poročila o odstopu nemških ministrov niso resnična. Ministri so dolžni, da vztrajajo v vladi. — Proti odgođenju češkega deželnega zbora so glasovali tudi ministri Poljaki.

Preosnova srednjih šol.

Več mest je prosilo naučno ministrstvo, naj izpremeni gimnazije v realne gimnazije.

Proti češkim šolam na Nižje-Avstrijskem prirede Nemci 25 shodov. Nemci so razburjeni, ker hoče češko šolsko društvo »Komensky« ustanoviti v Thermenau češko šolo za češke otroke, ki jih je veliko v Thermenau.

Znižane vožne cene krmi na Štajerskem, Koroškem in Primorskem.

Železniško ministrstvo je dovolilo znižane cene krmi po državni železnici, ki je namenjena na Štajersko, Koroško in na Primorsko. Ministrstvo se pogaja za znižanje vožnih cen tudi z južno železnico, z družbo državnih železnic in z avstrijsko severno-zahodno železnico.

Odprava šolnine na Moravskem.

Klub katoliško-narodne moravske stranke je sklenil, da bo glasoval za pred-

log deželnega odbora o odpravi šolnine na ljudskih in meščanskih šolah, če se dobi pokritje po deželnih dokladah.

Novo katoliško dijaško društvo. — Napadi na katoliške visokošolce v Gradcu.

Na Dunaju se je ustanovila ob svoji desetletnici »Katoliška zveza Rudolfin« novo nemško katoliško dijaško društvo »Rugia« na cr. živinozdravniški visoki šoli. — V Gradcu so pričeli svobodni nemški študentje napadati katoliške vseučilišnike. Dne 15. t. m. je napadlo več sto »svobodni miselnih« v Gosposki ulici tri katoliške dijake. Enega so do krvi osuvali. Napad na štiri katoliške dijake so 16. t. m. zvečer ob 7. uri svobodni junaki obnovili. Bilo jih je nad 200. Kljub policiji so jih obliži z vodo in obmetali z jajci. Policija je počasi razkropila svobodni miselnost.

DIJAŠKI NEMIRI V RUSIJI.

Profesorski svet peterburškega vseučilišča je sklenil, da se zatvori vseučilišče do 22. t. m. Na vseučilišču so se dijaki štepli med seboj tako, da jih je bilo več ranjenih. Na kijeveskem vseučilišču sta pa policija in vojaštvo na rektorjevo prošnjo vdrli v vseučilišče in razgnali shod dijakov.

Dnevne novice.

+ **Krajevni napisi in županstva.** Iz Vipave smo dobili včeraj zvečer brzojavko: Vipavski župani so soglasno sklenili resolucijo na deželno vladu, da razveljavi naredbo glede dvojezičnih krajevnih napisov, ker ne morejo jamčiti za red, ako se dvojezični napisi ponovijo. — Po našem mnenju ni nobenega zakonitega sredstva, s katerim bi mogle politične oblasti prisiliti občine, da napravijo dvojezične napise!

+ **Iz sodne službe.** Podpredsednik deželnega sodišča dvorni svetnik Pajk je nameraval stopiti v pokoj, a je dobil z Dunaja ukaz, da še ostane v službi. Višjesodni svetnik Schneditz je že vložil prošnjo za vpokojitev, a je isto umaknil. Vzrok temu, ker se obadva prištevata med nemške nacionalce. — Državni pravdnik gospod Trenz je prosil za vpokojitev. O vzrokih tega koraka se bo govorilo na drugem mestu.

+ **O takozvanem narodnem združenju,** ki je zadnji čas na Slovenskem postal aktualno, je preteklo nedeljo govoril F. Terseglav na mladeniškem shodu v Preski, kjer so se zbrali trije gorenjski telovadni odseki, da prisostvujejo ustanovitvi odseka v Preski. Med drugim se je namreč govornik baval obširno tudi z dogodki 20. septembra v Ljubljani. Ti dogodki nas uče, ako jih premotrivamo hladno, da tudi v političnem življenju kakor drugod vlada železni zakon izravnave in da se zlasti krivica vedno s krivico poplačuje. Krščansko-demokratska mladina mora perhorencirati načelo maščevanja, ki iz narodnostnih bojev napravlja narodnostne poboje. Učijo nas pa ti dogodki nadalje, kako malo je liberalna stranka storila za narodno probudo, da so jo izvestna dejstva našla čisto nepravilno. Začenjajo gospodarski boji, pa ne vejo kako. Tretjič povzemamo lahko iz teh dogodkov, kako liberalizem in posamezne osebe iz takozvanega liberalnega tabora, ki zdaj silijo na vrh, izkušajo septembarska dejstva zase izriniti. Kar se tiče krščansko-demokratske mladine, je v zadnji »Mladosti« jasno označila svoje stališče. Naša mladina je v taboru S. L. S., ta pa je eminentno narodna stranka. Ni res, da vero postavljamo nad narodnost, ampak stranka kot politična organizacija stremi za javnim blagom narodovim, tega pa po njenem prepričanju ni moč doseči, ako se ne nasloni vse delo na versko naziranje ljudstva. Mi povdarjamo celo to, da zamore le krščanski in demokratiški Slovenec pravi narodnjak biti. Govornik dokazuje to abstraktno, za zgled pa navaja organizacijsko delo katoliško-narodne in S. L. S. v zadnjih dveh decenijah. Ko so naši ljudje za narod delali, so liberalci zanj spali. Kadar se pa zbude, ženketajo šipe. Krščansko-demokratska mladina bo šla dalje za svojimi cilji ne glede na različne vabe od liberalne strani, v svesti si, da je delo po krščansko-demokratskem programu tudi in ravno zaradi tega narodno delo. — Mladenci so izvajanja, ki izražajo vse-skozi mnenje mladeniške organizacije, živahno aklamirali.

+ **Istrske volitve.** Krščanskosocialni zaupniki kandidirajo v splošni kuriji za koprsko-podgradski okraj Jakoba Štrajna, posestnika v Dolini. Stvar se je pletla takole: Politično društvo za Istro se je jelo z dozdaj čisto preziranimi krščanskosocialnimi pristaši v navedenem okraju pogajati glede na kandidate, kar je na vsak način jako značilno. Postavili so kompromisnega kandidata v osebi župnika Ma-

tevža Škrbca. Zdaj pa je župnik Škrbec odstopil od kandidature in do form. podpisane kompromisa sploh ni prišlo. Kakor piše »Zarja« od 17. t. m. je g. Škrbec to zaraditega storil, ker je uvidel, da mu na podlagi programa »Političnega društva za Istro« ni mogoče kandidirati. »Politično društvo« je nato postavilo na mesto njega za kandidata župana v Dolini Pangerca. Seveda je zdaj samoobsebi umevno, da bi bil ali g. župnik Škrbec moral nastopiti kot protikandidat na krščanskosocialnem programu, ali pa kdo drugi. In res, krščanskosocialni somišljeniki so postavili za kandidata Jakoba Štrajna, posestnika v Dolini. To je mož, ki je značajan katoličan, neomajen rodoljub in izvrsten gospodar, ne pa švigašvaga. Naloga vseh krščanskih mož v koprsko-podgradskem okraju je, da gredo zanj v boj!

+ **Umirovljen** je na lastno prošnjo profesor na državni gimnaziji v Celovcu g. dr. Jakob Sket.

+ **Veselica v Savljah.** Opozarjamo na jutrišnjo veselico, katero priredi ob priliki 60letnega vladanja presvitega cesarja Franca Josipa I. kmetijsko društvo v Savljah, občine Jezica. Veselica se vrši v gostilniških prostorih g. J. Avšiča, po domače pri Francetu, v Klečah. Spored: Slavnostni govor, gosp. dr. Pegan; srečolov z različnimi dobitki, koriandoli-korzo, šaljiva pošta, petje, ples itd. Čisti dohodek veselice namenjen je v poplačilo dolga pri kmetijskih strojih, kateri bodo ob tej priliki razstavljeni. Za dobro postrežbo bo za vse slučaje pripravljeno. Točila se bodo raznovrstni pristna vina, stara in nova, ter pivo slovenske pivarne. Za gorka in mrzla jedila bo prekrbljeno, za pešizletnike, domov se vračajoče, bodo vozovi na razpolago.

+ **Msgru. Karlu Cankarju,** ki je bil pred dvema mesecema kot odgovorni urednik »Hrvatskega Dnevnika« obsojen na tri mesece strogega zapor, je višje sodišče znižalo kazen na 14 dni zapor.

— **Italijanska gimnazija v Polju.** »Om-nibus« poroča, da je vlada dovolila v otvoritev italijanske gimnazije v Pulju.

Velik požar v gozdu. Včeraj, petek, je bil velik ogenj v gozdih na Dovjem (Gorenjsko). Pogoreli so gozdi nad postajo Dovje (na severni strani), za Sedučnikom in v Brevantu peterim kmetom. Gasit so prišli kmetje in tovarniški delavci. Ob štirih popoldne so omejili ogenj na Dovški strani, gori pa še na Belški strani (v Brevantu) pod Kepo. J. A.

— **Tiste gospode duhovnike** iz novo-meške, leskovške in semiške dekanije, oziroma iz drugih župnij Dolenjske, ki se zanimajo za razvoj »Dolenjskih novic« in organizacijo katoliškega časopisa po Dolenjskem, vabi »Katoliško tiskovno društvo« v Ljubljani na razgovor, ki se vrši v četrtek, dne 22. oktobra 1908 v Novem mestu v dvorani katoliškega društva.

— **Zborovanje deželnih prometnih zvez v Pragi.** V dneih 11. in 12. oktobra se je vršilo v Pragi zborovanje avstrijskih deželnih zvez za tujski promet. Na tem zborovanju je bila zastopana Kranjska po gg. dr. Valentinu Krisperju in Alfonzu Mencingerju, Goriška pa po g. dru. Dragotinu Treotu. Zborovanje je bilo jako zanimivo in nam je o njem obljubljeno obširno poročilo, ki ga objavimo prihodnje dni.

— **Slovenski ali slovanski graver** bi lahko sijajno izhajal v Ljubljani. Naj se kdo oglasi!

— **V smrti na vislicah** je bila v Mitrovici obsojena 21 let stara ciganka Ruža Marič, ker je bila svojega šest mesecev starega otroka vrgla v potok, da je utonil. Nečloveška mati je zločin priznala.

— **Velik požar v Sarajevu.** Dne 15. t. mes., ob 4. uri zjutraj, je začelo goreti v neki kavarni na Čaršiji. Požar se je neznanosko hitro razširil. Ognjevarci so sicer požar omejili, vendar je zgorelo okrog 60 prodajal in štiri stanovanjske hiše.

— **V spanju povožen.** Blizu Maglaja v Bosni je neki vojak, zaposlen pri vojaški železnici, zaspal na tiru. V tem pridrvi vlak in mu odtrga nogi. Še živega so ga spravili v garnizijsko barako, a je malo upanja, da bi okreval.

— **Mestni uradnik — trgovec z dekleti.** Uradniku mestne užitnine na Reki, Menottiju Superina, je očital reški madžarski list »Fiumei Ujsag«, da se v svojem prostem času bavi s trgovino z dekleti. Superina je list otžil, ta pa nastopi dokaz resnice, da je Superina sprejel dve dekleti, eno 14, drugo 16 let staro, da ju odda reški zloglasni hiši. Nesrečnici je pripeljala neka elegantna dama iz Trsta. Superina, brzojavno obveščen, se je peljal v St. Peter nasproti. Na Reki je njega damo policija prišla. Superina se je izgovarjal, da si je naročil dekleti kot kuharico in bono. Toda on je samec. Ker je Superina tudi politično eksponiran, kot voditelj reških avtonomistov, se izid pravde pričakuje z napetostjo.

— **Aretacije v Novem mestu.** V Novem mestu so bili na ukaz iz Gradca aretirani radi zadnjih dogodkov trgovca Bergant in Durini, kapelnik Poula, županov brat Hans Ogoreutz in delavec Anzin. — Razburjenje v Novem mestu je velikansko.

Štajerske novice.

Š **Upravitelj laške dekanije** je postal vč. g. Edvard Janžek, župnik pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah, provizor na Laškem pa tamkajšnji vikar vč. g. Fortunat Končan.

Š **Urednik »Wachtarice«** Walter je bode popihal iz Celja. Zakaj ravno ob času, ko se vrši proti celjskim razgrajajem sodnijska preiskava?

Š **Eulenburg v Celju.** Kakor znano, si bode zdravil nemški knez Eulenburg, čegar čednostno življenje je vzbudilo pozornost cele Evrope, svoje razdražene živce v Opatiji. Pelje se gotovo mimo Celja. Celjski Nemci bodo svojega glasovitega rojaka gotovo sprejeli z godbo in zastavami, slavnostni sprejemni govor pa bo imel vodja »fučigarjev« z dne 20. septembra.

Š **Tovorni vlak je skočil iz tira** včeraj zjutraj na Pragerskem. Radi tega je imel brzovlak z Dunaja triurno zamudo.

Š **Umrl je** na Gomilskem gosp. Janko Kunst, trgovski poslovodja, 31 let star.

Ljublianske novice.

Ij **V torek k javnemu predavanju v »Slovensko krščansko-socialno zvezo«**! Prihodnji torek, dne 20. t. m., predava v »Slovenski-krščansko-socialni zvezi« njen predsednik državni in deželni poslanec dr. Jan. Ev. Kr. ek »o trustih in kartelih«. Pozivamo vse somišljenike in somišljenice, naj agitirajo, da bo udeležba obilna!

Ij **Danes zvečer** se vrši prvi telovadni večer starejših gospodov v telovadnici S. K. S. Z. v »Unionu«. Začetek ob pol 8. uri. Naj pridejo polnoštevilno vsi, ki so se telovadbe že lani udeleževali in novopričlašeni. Na zdar!

Ij **Samoslovenski ulični napisi.** Proti sklepu deželnega odbora, po katerem naj dobi Ljubljana samoslovenske ulične napise, se Nemci pritožijo na upravno sodišče. To seve ne more zadržati mestne občine ljubljanske, da bi takoj ne pribila samoslovenskih uličnih napisov, če jih pa še nima, nemško besedilo na sedanjih napisih prelepila. Nekateri hišni posestniki so nemška imena ulic že prelepili.

Ij **Nemci so se slovenski naučili.** Ljubljanski Nemci razširjajo po deželi letak v slovenskem jeziku tiskan v nemški tiskarni Kleinmayer & Bamberg, v katerem se ponatiskuje med drugim tudi svojedobno pismo knezoškofa ljubljanskega na grofa Barbota. Svojo sodbo o tem si lahko vsak sam napravi.

Ij **Shod trafikantov.** Finančne oblasti nimajo niti v zakonih niti v naredbah nobene zaslombe za svoj ukaz, da naj imajo trafike dvojezične napise. Vsled tega se je sprožila misel, naj se skliče v nedeljo, dne 25. t. m., v Ljubljani shod trafikantov, ki bo o tej zadevi razpravljaj in sklepaj. Samo po sebi se razume, da mi ta shod iz vsega srca pozdravljamo.

Ij **Občinski svet** ima izredno sejo v torek, dne 20. oktobra 1908 ob petih popoldne v mestni dvorani.

Ij **Dva ranjenca 20. septembra zapustila bolnišnico.** Danes sta dva ranjenca, Golovšek in Supančičev delavec Štrukelj zapustila bolnišnico.

Ij **Nesrečen padec.** Franc Horvat iz Davče vasi pri Žužemberku je peljal iz Ljubljane blago za trgovino. Pri Šmarju je padel z voza ter se tako poškodoval, da je danes vsled poškodb v bolnišnici umrl.

Ij **Pobegnila sta iz zapor** prostaka 17. pešpolka Ivan Krauland iz Srednje vasi pri Kočevju in Franc Pekar iz Radeč.

Ij **Umrla je** v Rožnih ulicah št. 13 Marija Govekar. — Umrla je gdčna. Fani Pauer.

Ij **Trpinčenje živali.** Ko sta včeraj okoli 4. ure popoldne po Poljanski cesti gnala dva hlappca mladega bika, je žival od utrujenosti in lakote padla na tla. Neusmiljenca sta jo pa nato začela s čevlji suvati in s palicami tako pretepavati, da je občinstvo glasno dalo duška svoji nevolji. Šele ob pol 7. uri zvečer je prišel potem voz, na katerega so pretepeno žival naložili in odpeljali. Oba se bodeta zagovarjala pred pristojnim oblastvom.

Ij **Tatvine v mestni klavnici.** Zadnji čas so se začele pojavljati tatvine v Mestni klavnici. Temu je izginil kos loja, onemu ledice, tretjemu pa zopet kaj drugega, in tako je zmanjkalo mesarjem čez 80 K blaga, ki je bilo napravljeno za na trg. Iz vseh okoliščin so oškodovanci sumili, da mora biti to domač tat, kateremu so pa že prišli na sled. Prišli so na sled nekemu

hlapcu, ki je ukradel zopet večji kos mesnine in jo nekam prodal. Stranka, ki je mesnino kupila, seveda ni vedela, odkod izvira, še manj pa, da je bila ukradena. Oškodovani mesarji sedaj vedo, pri čem so, zadevo pa dobi v roko sodišče.

Ij **Iščejo se priče.** V ponedeljek, dne 21. septembra popoldne okoli poludveh je stalo par ljudi pred trgovino Mihaela Kastnerja na Kongresnem trgu ter se vznemirjalo nad nemškim napisom. G. Fran Krapeš, lastnik »Narodne kavarne« stal je mirno v krogu večje družbe pred svojo kavarno in je sedaj obdolžen, da je ljudstvo hujskal in navajal k javnemu nasilstvu. Ker takrat ni pazil, kdo je stal poleg njega, s tem uljudno prosi, naj dotični gospodje, ki so bili tedaj poleg njega in vedo, kako se je stvar vršila, izvolijo naznaniti svoje naslov zagovorniku g. dr. Antonu Švige-lju, odvetniku na Miklošičevi cesti št. 2. v ta namen, da more priče sodišču še pravočasno prijaviti.

Grozen gozdni požar. — Vlak zgorel. — 200 mrtvih! V Detroitu so grozni gozdni požari. Iz Presqua Isla so poslali v Metz vlak za begunce, ki pa je skočil iz tira in zgorel z 200 begunci.

Aeroplan brez motorja. Znani zrakovalec Wright se je izjavil, da bo v kratkem zgradil aeroplan brez motorja. — Wright pravi, da ni treba motorja, ako se hoče letati po zraku ter hoče to s svojo novo iznajdbo dokazati.

Iznajdba cesarja Viljema. Nemški cesar je iznašel neko zavornico za železniške vlake in avtomobile, ki bo z njo mogoče ustaviti vozila, čeprav bi navadni zavor odpovedal.

Originalen slepar se je te dni klatil po budimpeštanski okolici. V vojaški obleki je hodil okoli kmetovalcev in razglašal, da morajo vsi kmetje, ki imajo še kaj vojaške službe doslužiti, takoj pod orožje, ker bo na Balkanu vojska. Mnogi kmetovalci so sleparja lepo prosili, naj jih oprosti vojaške službe in mu dali za to več tisoč kron. Slepar je vzel denar in jim dal črno na belem zagotovilo, da ne bodo šli na vojsko.

Telefonska in brzojavna poročila.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA KRANJSKEM.

Vipava, 17. oktobra. Zaupniki »Kmet-ske zveze« so se soglasno izrekli, da bodi kandidat v splošni kuriji nadučitelj Jernej Ravnikar v Trnovem.

RAZSTAVA VIPAVSKIH PRIDELKOV.

Vipava, 17. oktobra. Zaupniki »Kmet-ske zveze« zahtevajo razstavo vipavskih vin in sadnih pridelkov.

VELIK POŽAR.

Metlika, 17. oktobra. Včeraj je zgorelo skoro pol velike vasi Božjakovo. Izdatna pomoč je nujno potrebna.

DEMISIJI ČEŠKIH MINISTROV.

Dunaj, 17. oktobra. Iz dobro informiranih krogov se poroča: Ministrski predsednik Beck bo cesarju predlagal, naj demisiji čeških ministrov Praška in Fiedlerja ne sprejme. Državni zbor se sestane okoli 20. novembra. Do tedaj ostane vse pri starem. Češki listi pozivajo češke poslance, naj, če tudi češka ministra ostane v vladi, prično proti vladi opozicijo.

Dunaj, 17. oktobra. Splošno se sodi, da se Beckovo ministrstvo ne bo vzdržalo do Božiča, če tudi v ministrstvu še ostaneta češka ministra.

NADVOJVODA EVGEN GENERALNI NADZORNIK ČET.

Dunaj, 17. oktobra. Danes je imenovan nadvojvoda Evgen za generalnega nadzornika čet.

RAZSODBA PROTI ZAVAROVALNIM AGENTOM.

Trst, 17. oktobra. Košir in Paolazzi sta bila pri porotnem sodišču obsojena v po 15 mesecev težke ječe. Raiss v dve leti; Sirovizza je oproščen.

VELESRBSKA AGITACIJA.

Zagreb, 17. oktobra. Zaprlj so mitroviškega učitelja Udicega.

AEHRENTAL PRI CESARJU.

Budimpešta, 17. oktobra. Danes je zunanji minister Aehrenthal imel daljšo avdijenco pri cesarju.

DEMENTIRANA MOBILIZACIJA.

Budimpešta, 17. oktobra. Vesti, da bi se avstro-ogrsko armada mobilizirala, uradno dementirajo.

VODJA MAKEDONSKIH VSTAŠEV UMRL.

Carigrad, 17. oktobra. Vodja makedonskih vstašev, Sandanski, je na neki rani, katero je dobil pred par dnevi, umrl.

SRBSKI MINISTRSKI SVET.

Belgrad, 17. oktobra. Tu je pod predstvom kralja Petra zboroval srbski mi-

ministrski svet, ki se je bavil z amnestijo političnih vojaških zločincev ter z instrukcijami, ki naj se dajo zunanjemu ministru Milovanoviću, ki potuje v inozemstvo. — Bivši minister Novaković gre s posebno mislijo v Carigrad.

Belgrad, 17. oktobra. Posebni poslanec ruske vlade je došel sem.

TURŠKA REAKCIJA.
Carigrad, 17. oktobra. Reakcija dviga glavo. 300 ljudi je napadlo voz, v katerem se je vozil častnik s svojo ženo. Oba sta ranjena. Žene ne smejo na ulico, da jih reakcionarci ne napadejo.

RAZSODNI SRBSKI GLAS.
Belgrad, 17. oktobra. V seji skupščine 16. t. m. je pri obravnavi o vojnem kreditu socialist Lapčević označil vojno razpoloženje nacionalistov za samoumor. Ljudstvo se ne sme slepiti in ga varati o njegovi vojaški moči. Drugi poslanci so kričali: Izdajica! Avstrijski agent!, nakar je poslanec mirno odgovoril, da so ga v skupščino poslali srbski volivci, ne pa Avstrijci. Proti Lapčeviću sta govorila Marinković in duhovnik Gjurič. Gjurič je povdarjal, da ho Srbija žrtvovala za Bosno kri svojih sinov.

NOBENA VELEVLAST NI ZADOVOLJNA S PROGRAMOM MEDNARODNE KONFERENCE.

Pariz, 17. oktobra. S programom mednarodne konference, kakor sta ga izdelala Izvolskij in Grey, sta samo Bolgarija in Grčija zadovoljni. Turški poslanik v Parizu, Naum-paša, je izjavil, da Turčija Sandžak ne izroči Srbiji za nobeno ceno, tudi se z Rusijo ne bo pogajala glede Dardanel, nasprotno je tudi Srbija s programom strašno nezadovoljna. Avstrija sploh program ignorira, dokler se v njem govori o kakih kompenzacijah za Srbijo. Italija ni še nič izjavila, Nemčija pa je vključ vsem nasprotnim poizkusom od ruske strani odločno v vsakem oziru na strani Avstrije.

ŽELEZNIŠKI MOST POGNALI V ZRAK?

Be'grad, 17. oktobra. Tu vzbuja veliko veselje se nepotrjena vest, da je na železniški progi Bosanski Brod Vrاندuk neki železniški most pognan v zrak.

MANIFESTACIJE SRBSKE MLADINE.

Belgrad, 17. oktobra. Srbska mladina je prestolonasledniku priredila burne manifestacije. Prestolonaslednik je imel zopet jako bojevit govor.

Belgrad, 17. oktobra. Množica je demonstrirala pred trgovinami avstroogrskih podanikov in mnogim odstranila napise. Avstroogrski poslanik je od srbskega zunanjega ministra odločno zahteval varstvo za avstroogrške podanike. Pred avstroogrskim poslaništvom stoje močni oddelki orožnikov.

NOVA ORGANIZACIJA VSTAŠKIH ČET V MAKEDONIJI.

Carigrad, 17. oktobra. Bolgari so izdelali popolnoma nov program četovanja v Makedoniji. Vstaško gibanje v Makedoniji se zopet prične, bolgarski vstaši dobivajo orožje. Bolgarija namerava v Makedoniji mobilizirati celo vstaško divizijo.

ITALIJA SE PRIPRAVLJA?

Rim, 17. oktobra. Govori se, da bo prihodnji ministrski svet vojnemu ministru dovolil velike vsote za deželno obrambo.

RESNI DNOVI V CARIGRADU.

Carigrad, 17. oktobra. Tu se je vršil ministrski svet glede na program balkanske konference. Svetu je prisostvoval tudi Šejk ul Izlam.

SRBIJA IN ČRNA GORA NE DOBITE KOMPENZACIJ?

Pariz, 17. oktobra. Semkaj iz Londona došli Izvolskij izjavlja, da od listov objavljeni program balkanske konference zlasti glede na točko 7., kjer se govori o kompenzacijah za Srbijo in Črno goro, ni resničen.

BOJKOT.

Dunaj, 17. oktobra. Lloydovega parnika »Urania« v Smyrni niso bojkotirali, pač pa vztraja bojkot v Solunu. Avstroogrski poslanik je zapretil Turčiji z usod-

nimi posledencami. Tudi poslaniki drugih velesil so Turčijo posvarili. Sodi se, da bojkot kmalu poneha. Avstrija baje namerava poslati v turške vode svoje brodove.

ZEPELIN SE DVIGNE V ZRAK.

Freidrichshafen, 17. oktobra. Prihodnjo sredo se grof Zeppelin z novim svojim zrakoplovom dvigne v zrak.

VLAK V PLAMENU.

New York, 17. oktobra. Pri gozdnem požaru v Michiganu so plameni zajeli neki vlak, ki je bil napolnjen žensk in otrok. Doslej so izvlekli iz ognja petnajst mrtvecev.

SAMOUOMOR BIVŠEGA DRŽAVNEGA TAJNIKA.

Budimpešta, 17. oktobra. Bivši državni tajnik Michendy se je vsled finančnih zadreg ustrelil.

Prvržencev »Ferromanganina« nahajamo veliko po vsem svetu. Ni čuda, ker ravno to sredstvo učinkuje najuspešneje proti malokrvnosti, živčni oslabelosti in neredni prebavi.

To spričujejo nešteta zdravniška priznanja, ki dannadan dohajajo. Dr. G. K. zdravnik izraža sledeče: Pri malokrvnosti in bledici nasvetujem »Ferromanganin« in sem se o njegovih hvalevrednih učinkih popolnoma prepričal. Vsled prijetnega okusa ga radi uživajo tudi otroci in gospe.

Cena steklenice 3 K 50 vin. Pri nakupu naj se pazi na ime »Ferromanganin« ter varstveno znamko »dekličino glavo« in naj se vsi drugi enaki proizvodi zavrnejo. Dobi se v vseh lekarnah, gotovo v sledečih ljubljanskih lekarnah: »Pri Mariji Pomagaj« na Resljevi cesti 1; »Pri angelju« na Dunajski cesti in »Pri zlatega jellenu« na Marijinem trgu; v večji množini »Schwanen-Apotheke«, Dunaj, I., Schottenring.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
16	9. zveč.	737'3	12'2	sl. svzh.	del. jasno	
17	7. zjutr.	38'2	5'9	*	pol. obl.	0'0
	2. pop	37'6	19'8	sl. jzjah.	*	
Srednja včerašnja temp. 11'2°, norm. 10'4°.						

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 17. oktobra

Pšenica za oktober	11'95
Pšenica za april	12'09
Rž za okt.	9'97
Oves za okt.	8'22
Koruza za maj l. 1909	7'45

Elektiv: zdržno.

Bolesti polni naznanjata Klementina Tushek in Terezija Mikusch v svojem in v imenu vseh sorodnikov žalostno vest o smrti svoje iskreno ljubljene, nepozab. sestre, gospodične

Franciške Pauer

ki je po kratkem, mučnem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umiranje, danes ob tri četrt na 8. zjutraj blaženo zaspala v Gospodu

Pogreb se vrši v ponedeljek dne 19. t. m. ob 1/23. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 22 na pokopališče k Sv. Krištofu, kjer se položi truplo drage pokojnice v rodniško rakev k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župnih cerkvah Sv. Petra in Marijinega oznanjenja.

Draga pokojnica bodi priporočena v blag spomin vsem prijateljem in znancem.

Ljubljana, dne 17. oktobra 1908.

Okoli 100.000 kom. v rabi, 5 letno jamstvo, 8 dni na poiskus.

Vsaka britev v etul

HANNES KONRAD, c. in kr. dvorni založnik, Most (Brux) št. 1142 Češko.

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

2721 10-1

Lepo meblovana soba
s separatnim vhodom se odda takoj za enega ali dva gospoda. Več se poizve v **Zatiških ulicah št. 1, I. nadstropje** na desno. 2665 3-2

V pobožno molitev priporočam iskreno ljubljeno sestro

IVANKO

ki so jo položili v prerani grob v Smledniku dne 16. oktobra 1908. Utrujena od mučnega in dolgotrajnega trpljenja na tem svetu naj uživa združena z očetom, materjo in bratom večni mir in pokoj.

Sv. Križ pri Kostanjevici, 16. okt. 1908.

2713 1-1 **Fr. Govekar, kaplan.**

Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Himeletka** v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Karol Pollak
tovarnar, Ljubljana

priporoča svoje izvrstne

transmisijske (gonilne) jermene

posebnega stroja (Gerbung), dalje jermenčke za zavezavanje in drugo enakovrstno jermenje.

2734 7-1

A. Hermann veležganjarna za

slivovko

in tropinovec v Varaždinu, Hrvatsko

priporoča **svoje špecialitete** v dvojno žgani naravni slivovki, tropinovcu in drožniku po prav nizkih cenah. Večje množine slivovke se lahko v žganjarni pod lastnim nadzorstvom žgejo in prevzamejo.

Radi posebne ponudbe blagovoli naj se obrniti ali na **žganjarno v Varaždinu** ali pa na

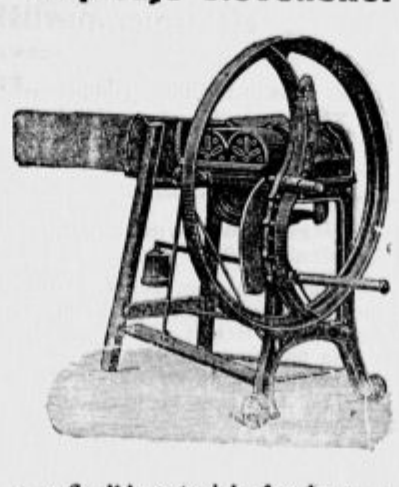
glavnega zastopnika za Kranjsko

Josipa Zidarja v Ljubljani.

2391 1

Dopisuje slovensko.

Tovarna strojev, livarna

železa in kovine

K. & R. JEŽEK
na Blanskem, Moravsko

se priporoča p. n. kmetovalcem v dobavo vsakovrstnih **kmetijskih strojev**. — Izdeluje **bencinove in motorje na sesalni plin, dvigala, prenašala.**

2596 3-2

Popolne opreme opekarn in šamotnih tovarn.

— Sklad kmetijskih strojev v Ljubljani —
Dunajska cesta št. 31.
Zastopnik: **Josip Šulo.**

— Ceniki zastoj in franko. —

Oklic.

V nedeljo, dne 25. oktobra t. l. popoldan se bodo v imenu **A. Globočnikovih** dedičev iz Stražiša razprodajale na

prostovoljni javni dražbi

v Stražišu pri Kranju po kosih **njive in šestere hišnih poslopij z vrta**, dne 8. novembra t. l. pa gozdi, ležeči v k. o. Stražiše, v Drulovki, Besnica in Bitnje, in dva travnika.

Leg zemljišč je ugodna, polje in travniki so dobro obdelani in plodoviti. Razprodaja se prične **dne 25. oktobra ob 1. uri popoldan** na licu mesta v **Stražišu pri Kranju, dne 8. novembra ob isti uri** pa na **Gašteju v gostilni Luka Smid.**

Pogoji in površina zemljišč se vidijo pri lastniku v Stražišu h. št. 96 in v občinski pisarni v Kranju.

2714 1-1

Journal of Interpersonal Violence 27(10)

Shod v Hrenovcih.

»Kmečka zveza« za postojnski okraj je minolo nedeljo popoldne zborovala v Hrenovcih. Zbralo se je več stotin zavednih posestnikov iz bližnje in daljne okolice. Shodu je predsedoval šentpeterski župan gosp. Penko.

Državni in deželni poslanec dr. Žitnik je obširno poročal o delovanju novega drž. zbora s posebnim ozirom na kmečka vprašanja. Pojasnil je vladna načrta novega hišnega in žganijskega zakona ter vzroke oziroma vojaške olajšave, vsled katerih so poslanci S. L. S. glasovali za pomnožitev dež. brambe.

Deželna kultura.

Vse dežele avstrijske imajo še mnogo dela na polju deželne kulture. Posebno v planinskih deželah bode treba z velikimi stroški uravnjavati hudournike in reke, osuševati močvirja, na kraških tleh pa graditi vodovode, vodnjake, napajališča, ceste itd. Dežele same pa s prispevki udeležencev ne zmorejo ogromnih denarnih žrtev. Zato so razni poslanci že leta in leta nadlegovali vlado, da za te nu. no potrebne namene zviša letni državni prispevek od 4 vsaj na 8 milijonov. Vlada je letos spomladi ustregla tej želji. Poslanska zbornica je sklenila ta zakon, ki pa ga je gosposka zbornica zaradi načelnih, ne stvarnih pomislekov zavrnila. Upajmo, da se vsaj z novim letom uvečljava ta zakon, ki bode z večjimi in hitrejšimi drž. podporami pospešil razna dela.

Na Kranjskem se je doslej izvršilo 80 vodovodov in napajališč, od teh 49 v postojnskem in logaškem okraju. Stroški so iznašali 2.343.135 kron, in sicer je prispevala država 943.755, dežela 577.195 in udeleženci 818.363 kron. Vse to pa je šele dober začetek. Samo iz postojnskega okraja je pri dež. odboru vloženih že 34 prošenj za vodovode, vodnjake in napajališča. Iz drugih okrajev pa gotovo tudi toliko. V delu je letos več novih vodovodov, katerih stroški so proračunjeni na 802.600 kron. Načrtov za nadaljine vodovode je gotovih za 3.210.410 kron, in na podlagi prošenj je izračunal deželni stavebeni urad, da bode treba najmanj 3 milijone, torej samo za vodovode, za katere so prošnje že vložene, bode dežela potrebovala do 7 milijonov, ki se razdele na državo, deželo in udeležence.

Izmed drugih večjih melioracij navedem samo uravnavo Vipavščice in njenih pritokov, za katero je v proračunu 1.160.000 K, za uravnavo Pivke 300.000 K, za vse nameravane uravnave vodá 12 milijonov 790.340 kron.

Ravnotako so nujno potrebne razne ceste, poprave občinskih potov. Ako dežela izvrši samo iste ceste, za katere se delajo načrti, potrebuje okoli 4 milijone. Za občinska pota hoče dež. odbor določiti 300.000 kron.

Če tem ogromnim stroškom prištejemo še 3.500.000 za blaznico in 800.000 K za razširjenje bolnice, potrebovali bi samo za prvih 10 let okroglo 30 milijonov. Sedaj pa naj poslanci delajo čudeže s praznimi rokami! Kritikovati in zabavljati je lahko, nihče pa ne pove, kje naj dobi dežela potrebni denar. Treba bode z vso silo delati na to, da država pride na pomoč z izdatnim letnim prispevkom. Da pa čimprej dežela izvrši najnujnejša dela, morala bode najeti novo melioracijsko posojilo, ker iz tekočih dohodkov ne pokrije teh stroškov.

Državne podpore.

Mnogo potov in skrbi napravljajo poslancem vsakoletne povodnji, toča, suša in druge uime. Vsak vesten poslanec se rad potrudil pri vladi za državno podporo. Nikdar in nikjer pa prebivalstvo ni zadovoljno z razdelitvijo drž. podpor. In to je naravno, ker nihče vsem ne more ustreči. So tudi gg. okrajni glavarji, ki se res radi veliko potrudijo ob takih prilikah, vendar pa jih morajo mnogo preslišati. So pa tudi gospodje, ki se prav nič ne zmejnijo za ljudsko bedo in večkrat leži dolge mesece nerazdeljena drž. podpora. Znan mi je slučaj na Dolenjskem, ko smo poslanci za pogorelce na Dunaju izposlovali 2000 kron, katere pa je pol. oblast odklonila, češ, da ni take sile. Kaj naj store poslanci?

Enake neopravičene pritožbe proti poslancem čujemo sedaj zaradi sena. Ne spominjam se, pravi govornik, da bi kedaj kranjski kmetje dobili toliko drž. podporo v enem letu. In to je gotovo zasluga poslancev S. L. S., ki so storili vse mogoče korake pri osrednji vladi. In vendar vemo že sedaj, da hočejo pol. gotovi krogi izrabiti to akcijo v svoje namene.

Srbska trgovinska pogodba.

Kako gotovi strankarji zavijajo resnico, kaže naslednje dejstvo. Maja meseca 1905. so bili v poslanski zbornici v razpravi carinski tarifi. V imenu večine carinskega odseka je poljski poslanec Garapich predlagal: Vlada naj ne sklene nobene veterinarne pogodbe z Rusijo, Rumunijo in Bolgarijo, s Srbijo pa le s pogojem, ako se popolnoma preprečijo živinske nalezljive bolezni in se Srbiji ne dovolijo nobene olajšave pri carini od živine, žita, vina in sadja.

V imenu manjšine v odseku pa je predlagal pokojni poslanec in poznejši nemški minister Peška: Naša vlada naj sploh ne sklene nobene veterinarne pogodbe, ne z Rusijo, ne z balkanskimi državami, torej tudi ne s Srbijo.

O teh predlogih je bilo v zbornici glasovanje dne 10. maja 1905. Tedaj smo mi slovenski poslanci vsi glasovali za Peškov predlog, torej za to, da se sploh zapre meja živini iz balkanskih držav in Rusije. Ta predlog pa, žal, ni obveljal, ampak je bil sprejet Garapichov z večino glasov.

Ko se je lani zbrala nova zbornica, je takoj skienil naš »Slovenski klub«, da 25. junija 1907. vložijo odločno interpelacijo na vlado, ali hoče poskrbeti pri obravnavah o trgovinski pogodbi s Srbijo, da v varstvo naše domače živinoreje prepreči uvoz živine iz balkanskih dežel, torej tudi iz Srbije.

Tedanji poljedelski minister, grof Auersperg, je odgovoril na to našo interpelacijo dne 5. julija lanskega leta, da trg. pogodbe z balkanskimi državami ne bodo obsegale določb, ki bi škodovala našemu kmetijstvu.

Dalje je bil lani v novembru v poslanski zbornici v razpravi predlog socialnih demokratov, naj vlada vse potrebno ukrene proti druginji živili (predlog Šramel) in v ta namen odpre tudi mejo srbski živini (predlog Renner). O teh dveh predlogih se je vršilo glasovanje dne 28. novembra. Kdor vzame v roke zapisnik tedanje seje, najde ondi imena tudi štirih slovenskih liberalnih poslancev, ki so glasovali za prvi predlog socialnih demokratov, kateri so kmete psovali kot oderuhe. Poslanci S. L. S. smo glasovali proti obema predlogoma, dobro vedoč, kaj je naša dolžnost kot kmečkih poslancev.

Navzlic temu je naš vnani minister baron Aehrenthal sklenil s Srbijo do novega leta začasno trgovinsko pogodbo, ki je stopila v veljavo dne 1. septembra. To pa se je zgodilo brez državnega zbora, kateremu bodo to pogodbo šele predložili. Sedanji poljedelski minister Ebenhoch s tem ni bil zadovoljen in je podal demisijsko, katere pa cesar ni sprejel.

Iz tega pojasnila je razvidno, da smo poslanci S. L. S. v tem vprašanju storili vso svojo dolžnost. Sedaj pa poslušajte, kako je »Notranjec« dne 12. septembra metal svojim bravcem pesek v oči. Piše namreč mej drugim: »Volivci, kar je zavednih, pa si dobro zapomnijo, da so klerikalci pripustili, da je stopila v veljavo za kmeta tako škodljiva pogodba... Če se bodo cene živini še znižale, lahko kmetje po svojih župnikih brzojavno za to izrečejo zahvalo Šusteršiču, Žitniku in Povšetu. Uresničuje se, kar smo pisali pred volitvami: Slovenski kmet, spal boš, kakor si boš postlal«.

Človeku se gabi in studi tako zavijanje dejstev. Kdor je to pisal, ni neumen, ampak skrajno zviti in hudoben človek, ki se naravnost norčuje iz zavednih Notranjcev, katerim prihaja ta listič v roke. Nas napada, ki smo storili svojo dolžnost, zamolči pa imena svojih somišljenikov, ki so glasovali proti kmečkim koristim.

Govornik je pojasnil še razna druga vprašanja ter med živahnim odobravanjem priporočal stanovsko zavest kmečkega prebivalstva.

Gospod nadučitelj J. Ravnikar iz Trnovega je jako spretno razvijal program S. L. S., ki se itak povsem krije s programom naših kmetijskih zvez. Kot kmečki sin, ki že 32 let deluje med slovenskim ljudstvom, pozna vse njegove želje in potrebe, katere je navajal s posebnim ozirom na Notranjsko. Kot izkušen učitelj je obširno govoril tudi o nalogi in važnosti ljudske šole za najširše sloje prebivalstva. Zato ni res, da je S. L. S. nasprotnica ljudski izobrazbi in poštenemu krščanskemu učiteljstvu. Zahtevamo pa, da se mladina vzgaja v verskonravnem duhu. Potrebna pa je tudi izprememba v tem ozirom, da dežela, ki vzdržuje ljudske šole, dobi več vpliva pri šolstvu. (Živahno odobravanje.)

Zaradi pomanjkanja časa je dr. Rožič kratko raztolmačil program in pomen kmečkih zvez za današnje čase, ko se vse združuje in organizuje za svoje stanovske koristi. Zato naj bi ne bilo na Kranjskem nobenega okraja brez kmečke zveze, h

kateri naj pristopi vsak zaveden kmetovalec. Gromovito odobravanje je sledilo govornikovim besedam.

Ker se snuje za trnovsko dekanijo posebna kmečka zveza, izvoljeni so bili v odbor postojnske zveze: Penko Matija iz Gradca, načelnik; njegov namestnik Turk Jak. iz Hrenovic, dalje Mekinda A. iz Postojne, Baraga M. iz Stare vasi, Vilhar Fr. z Vel. Otoka, Penko Andrej iz Slavine, Oranič Fr. iz Senožec, Čebokelj Fr. iz Šmihela, Štrukelj I. iz Studenega, Abram A. iz Št. Petra.

Domači g. župnik Zupan se nato v imenu zbranih volivcev iskreno zahvali poslancu za njegov trud in predlaga, da se mu izreče zaupanje, kakor tudi vsem poslancem S. L. S. Predsednik Penko s pozdravom zbranih mož zaključil lepo uspeli shod.

ETERNA

Cevke in ustniki.

Višek popolnosti v izdelovanju pip

Prednosti: Snažnost, trpežnost, nizka
870 cena, užitek pri kajenju! 18

Zdravniško priporočljive.

Dobe se povsod.

Pristen le tedaj, če je trikotna steklenica zaprta s spodnjim pasom (rdeč in črn tisk na rumenem papirju). ::

W. MAAGER-ja
:: pristno čisto ::

ribje olje

(v zakonito zajamčeni opravi)

rumeno, steklenica K 2.—
belo, " " 3.—
2667 pri 12—2

Viljemu Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in profesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh lekarnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpošiljalnica za avstro-ogrsko monarhijo:

W. Maager, Dunaj, III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

Kje se dobe najboljši poljedelski stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, slamoreznice, čistilnice, preše za sadje i. t. d. 1739 7

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta šte. 1., Valvazorjev trg šte. 6.

In za kaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obračajte se na mojo trdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverz, železniških šlin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za

Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.; K 1'40 in K 2'— se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priloženega domačega sredstva, naj se i. mijejo le originalne steklenice v škatli z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel originalni izdelek

Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabethgasse šte. 8 nova.
Dnevno razpošiljanje. 2357 42—1

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Največja zaloga zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov, prstanov bri-ljantnih in diamantnih.

Dobiva se blago samo prve vrste, slabega in nič vrednega blaga nimam 2643 24—2 v zalogi.

Za obilna naročila se priporoča

Fr. Čuden
urur in trgovec v Ljubljani.

Dobe se tudi ure od 5 kron naprej.

Moja trgovina obstoji že nad 30 let in je obče znana na najboljšem glasu.

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR
v Ljubljani

Pred škofovo šte. 19. — Stari trg šte. 4.
Prešernove ulice šte. 4. 163 52—10

Popravila točno in ceno.

J. KORENČAN

Ljubljana

trgovina norimberškega in galanterij. blaga na drobno in na debelo.

Velika

zaloga pletenin

kakor: nogovice, srajce, maje, spodnje hlače, otročje obleke itd. 2575 3

Trgovskega pomočnika in učenca

sprejme takoj v špecerijsko trgovino Ferdo Hebš v Kranju. 2677 3—3

2050 20—10

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema. Kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižih cenah. Popravila se izvršujejo točno. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto.

Prvi Kinematograf Pathé.

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarne „Evropa“ Vsako soboto in sredo nov program! Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères.

Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Ivan Terdan

pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8

se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v pleskarstvo obrt spadajočih del, kakor tudi slikarskih, napisnih in dekorativnih del.

Posebno se še priporoča za cenjena naročila za stavbene in pohištvene pleskarstvo.

2467 53-14

Solidna dela, priznalna pisma na razpolago.

Grobne spomenike

različnih oblik, iz raznih trpežnih marmorjev, granita in sijenita po konkurenčnih cenah in delavnico za umetna cerkvena kamnoseška dela

priporoča

Vincenc Čamernik,

preizkušeni in koncesijonirani kamnoseški mojster

Celje-Zavodna

pet minut od postaje, ob poti k romarski cerkvi sv. Jožefa.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Bratje Kranjci!

Svoji k svojim!

Vsi, ki želite dobro

istrsko vino

obrnite se na g. M. Moferdina, trgovca v Kringi, p. Tinjan, Istra. Železniška postaja Sv. Peter v Sumi.

2656 5-3

Cene nizke.

Milko Krapeš

Ure! Gramofoni!

urur, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, sreb. tula, žepnih in različnih stenskih ur, vsake vrste budilk, zlate verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo.

2393 4

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzajem v zameno. Ceniki na zahtevo poštine prosto.

Lud. Černe

zlatar, trgovec z urami ter za:

priseženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfove ul. št. 3.

priporoča svojo izborna zalogo brilantnega, zlatega in srebrnega blaga ter raznovrstnih ur.

2545 13-4

Lastna delavnica za popravila in nova dela. Cene najnižje. Postrežba točna.

Svoji k svojim!

Snaži samo

s čistilnim ekstraktom

Najboljše kovinsko čistilo.

Globus

808 48 5

Ustanovljena leta 1882.

Telefon št. 185

Telefon št. 185

Ustanovljena leta 1882.

poštne hranilnice račun št. 828.405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa K 59,197.246*20
upravnega premoženja K 12,888.795*43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 K 12,434.933*24.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije, na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga. URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

201

Žaga Deghenghi

Ljubljana

„kupuje“

smrekove in

hrastove hlode

franko drž. kolodvor

Ljubljana.

Ponudbe naj se pošiljajo:

Parna žaga Deghenghi

Ljubljana.

2157

50

Puške!

Lancaster od K 26.—, Flobert-puške od K 8*50, pištole od K 1*50, samokresi od K 5*—.

Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franco.

F. DUŠEK v Opočno št. 77 1631 Česko.

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26

priporoča svojo dobro urejeno zalogo raznih očal, ščipalcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev itd. Očala in ščipalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. Popravila točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicarskih žepnih in stenskih ur, zlatine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1*90 do 10*—
Srebrne ure . . . 3*00 . . . 40*—
Zlate . . . 12*— . . . 950*—

Zahtevajte moj novi cenik, ki ga pošljem brezplačno.

Sesalke

vinske, studenčne, stavbene, parne itd.

gasilne brizgalne

in orodje- Vrtno brizgalne.

Cevi:

Tehniške potrebe. Olja. Gonilna Jermena.

Inženirski nasveti in proračuni radevolje brezplačno. 2684 2-2

K. Řezač a spol

tovarniška zaloga:

Praga II. Vladislavova ulica št. 26.

vogal ulice Charvátové. — Čechy.

Najboljše klavirje

prvovrstnih dunajskih tvornic in harmonije

amer. sistema prodaja in izposoja najceneje edina narodna trdka

Alfonz Breznik, Gradišče št. 11 (blizu nunske cerkve)

Kot edini domačin, strokovnjak in učitelj „Glasbene Matice“, opozarjam vsakogar, naj se blagovoli preprčati o blagovnosti in trpežnosti mojih instrumentov. — Delna odplačila. — Desetletno jamstvo. Najceneje ugaševanje. 2079 52-2

SLIVOVKA

tropinoveo

kranjski brinjevec

104-40

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,

Ljubljana,

Spod. Šiška, poleg Kosterjeve pivovarne.

Odlikovano v Parizu.

Telefon 248.

Telefon 248.

Zaloga mengiške pive

: v Ljubljani, Metelkove ulice šte. 19. :

Vljudo naznanja p. n. občinstvu, posebno pa
gg. gostilničarjem, da nudi vedno iz svoje
slovenske, domače pivovarne
najbolje dvojno marčno in na bavarski način
varjeno črno pivo v sodih in steklenicah.
Najsolidnejša postrežba je zagotovljena!

Pismena ali ustmena naročila naj se bla-
govolijo naslavljati na 4 4

ANTONA MAVER

založnik piva

Ljubljana, Metelkove ul. 19.

Trgovina z železnino Valentin Golob

Ljubljana, Mestni trg št. 10

priporoča veliko zalogo razne železnine, kuhinjske
posode, robe iz kositarja, posode za mast,
lonce za perilo, žetlarje, konvice za mleko itd.
— vse domače, trpežno ročno delo; štedilna
ognjišča, peči, predpečnike, posode za premog.
Velika zaloga tehtnic, uteži in meril, mesoreznio,
2569 plah za vozove, gumastih cevi, pip ter 6—3

pristno pozlačenih nagrobnih križev.

Založnik zveze c. kr. drž. uradnikov.

Izvanredna državna loterija.

Na najvišje povelje Nj. c. in kr. apostol. Velič.
za dobrodelne namene c. kr. deželne brambe in orožništva.

Izredna jubilejna loterija

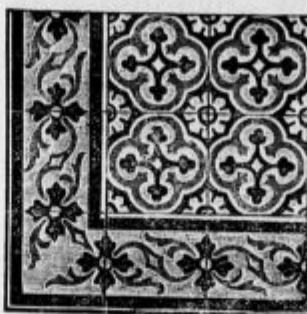
Ta denarna loterija edina v Avstriji postavno dopu-
ščena, vsebuje 17.984 dobitkov
v gotovini v skupnem znesku 513.760 K. 2082 10—10

Glavni dobitok 200.000 K.

Srečkanje nepreklicno dne 22. oktobra 1908.

4 K Ena srečka stane 4 K.

Srečke se dobivajo
pri oddelku za dr-
žavne loterije na
Dunaju III., Vordere
Zollamts-Strasse 7,
v loter. kolekturah,
tobakarnah, davčnih
poštah, brzojavnih
in železn. uradih, v
menjalnicah i. t. d.;
igralni načrti za
kupce brezplačno.
Srečke se pošiljajo
poštne prosto.
Od c. kr. loterij.
: ravnateljstva. :

Andrej Zajec

cementarna

na Pešatli, pošta Dol pri Ljubljani

Prečast. cerkvenim predstojništvom, zasebnikom in podjetnikom pri-
poročam kot najcenejši, a elegantni tlak za cerkve, šole, zakristije, veže,
kuhinje in hod- **mozaične plošče** v raznih barvah
nike krasne — in okus. uzorci.

Izdelujem tudi raznovrstne **stopnice, podboje, krasne križe**
poljubne velikosti **grobne spomenike in**

za na pokopališča **okvirje,** brušene in polirane kot marmor. — Slavnim cestnim
odborom in zasebnikom nudim

cementne cevi (6—40 cm svetlobe) za kanale in vo-
dovode (zlasti 6centimeterske, namesto
dragih železnih in malo trpežnih lesenih cevij), **miloje kamne, ko-**
rita za živino in drugo cementno blago. 692 40

Ceniki in vzorci na zahtevo.

Babica ANA TRTNIK roj. Kapele

ki je bila tekom dvanajst let v službi kot **šolska babica** pod vodstvom
gospoda prof. **dr. Valente**, naznar da stanuje sedaj

na Poljanski cesti šte. 9

in se priporoča volec. rodbinam, zagot. doč vsikdar najskrbnejšo postrežbo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavniica K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: **Kongresni trg šte. 2, I. nadstr.**

od novembra leta 1908 naprej v lastnem domu, Miklošičeva cesta šte. 6
(za frančišk. in sk. cerkvijo).

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delav-
nik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan
ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsacih vloženih
100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902.59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603.92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nala-
ganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše,** vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec
itd. — **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani.
— **Ivan Kregar,** svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. —
Ivan Pollak ml., tovarnar. — **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri
vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo
med Antwerpenom in New Yorkom, so snažnost,
izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb,
za vsakega potnika eminentnega pomena, in
traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na
mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je
izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odsej šte. 26, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 320 46 42

Atelje prvega štajerskega slikarstva na steklo

EDUARD STUHL

specialist za slikana cerkvena okna
Gradec, Annenstrasse št. 39

nekdanji sodružnik prvega štajerskega slikarja na steklo
KAROLA SCHIRMER v Gradcu 1438 6

se priporoča p. n. prečastiti duhovščini za napravo

••• slikanih cerkvenih oken v vsakem slogu •••
v figuralni ornamentiki in navadnih preprognih vzorcih v
umetni izpeljavi in po solidnih cenah. — Narise in proračune
na zahtevo in zastonj.

G. Eduard Stuhl, umetni slikar na steklo, je letos postavil tudi v ladji
naše nove cerkve 4 slikana okna, ki so kakor ona v minulemu letu v svetišču
postavljena — slike Srca Jezusovega in Marijinega, — enako jako okusno delo
in sicer ste poleg altarja sv. Jožefa na moški strani sliki sv. Frančiška Ser. in
sv. Antona Pad., na evangelijski ali ženski strani poleg altarja Matere Božje
sliki sv. Ane in sv. Magdalene. More in sme se imenovani umetnik za enaka
dela vsakemu prav topla priporočiti.

Župni urad v Vodicah 28. novembra 1907. Žužek Simon, župnik

G. Eduard Stuhl iz Gradca je napravil za tukajšno župno cerkev
sedem oken. Podpisani je prepustil izvršitev dela povsem sodbi in umetniškemu
znanju slovitega mojstra. Strokovnjak je sijajno rešil svojo nalogo in zasluži
zbok tega najtoplejšo priporočilo.

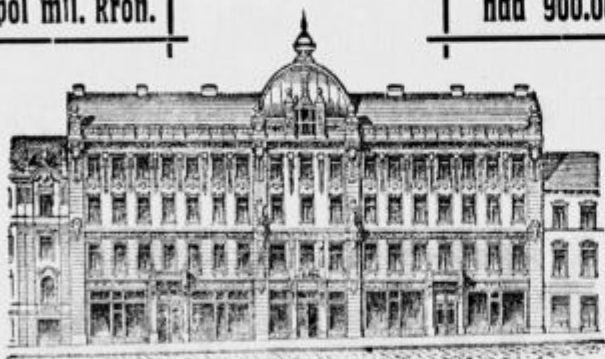
Župni urad Stara Loka na Koč. v juniju 1908. Anton Kreiner, župnik.

Na stotine takih spričeval je na razpolago p. n. preč. duhovščini in prosim nadaljne naklonjenosti.

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranil. vlog:
nad 27 in pol mil. kron.

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska
v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od
3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene
obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti
plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada
mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in
vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, sve-
doči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar
maloletnih otrok in varovancev. 2425 14

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti, in potem c. kr. poštne hranilnice.
Hranilne knjižice se sprejemajo [kot] gotov [denar],
ne da bi se prekinilo njih obrestovanje.

Zajutrkovalna soba

Tvrdba

Vinarstva

T. MENCINGER

Sv. Petra cesta 37

Ljubljana

Resljeva cesta 3

priporoča razen svoje špecerijske trgovine tudi zalogo
vsakovrstnih vedno svežih delikates, kakor:

**šampanjca, konjaka, likerjev, naj-
finejšega Jamaika-ruma, čaja, dalje
vsakovrstnih najfinejših vin** v ste-
klenicah kakor tudi **mesa in konzerv** vseh
vrst in znamk. — **Najfinejše aixer olje.**

Prijazna vinarna je p. n. občinstvu na razpolago.

Vsak dan sveže dunajske klobasice.

2580 10-3

Češko (ne nemško)

BUDJEVIŠKO SVETLO PIVO

in

temni granat

prodaja

v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
glavna zaloga za Kranjsko
v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 26,

kjer bomo ustanovili tudi

češko budjeviško pivnico

kakor smo jo že pred več leti jako renomirano pivnico

v Zagrebu.

2679 3-2

Slovenska trgovina!

Katinka Widmayer pri „solncu“ za vodo

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo ravno došlih
damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: rokavice, nogavice, kravate, bluže, krila,
otroške obleke, čepice, pasove, moderce, predpasnike, velika zaloga
belega perila za dame, gospode in otroke, vsa oprava za novorojenčke.
Največja zaloga umetnih cvetlic, venčkov, šopkov za neveste in na-
grobnih vencev s trakovi. — Vezanje cvetlic točno po naročilu. — Za
kupčevalce na debelo najnižje cene. 2652-4

Nizke cene!

Slikar MATEJ TRPIN Slikar

Ljubljana, Elizabetna cesta št. 3, v hiši gosp. Ivana Kregarja
se priporoča prečastiti duhovščini, slav. društvom in častit. občinstvu za izdelovanje raznih

umetno-slikarskih izdelkov.

Altarne, portretne in pokrajinske slike, križeva pota, božji grobi, slike
in načrte za društvene in cerkvene zastave, naprava

gledaliških odrov in dekoracij

za razne igralne predstave. Popravila in restavriranje starih oljnatih
slik itd. itd. Na razpolago so razni načrti in fotografije.

Cene primerne.

Solidno delo.

Zaloga pohištva

v ljubljanskem kolizeju na
Marija Terezije cesti št. 11

Puc & Komp.

prilaga kompletno opremo za spalne
in jedilne sobe, žel. zno pohištvo,
tapetniške izdelke in blago.
Zagrinjala in posteljne preproge
vsled opustitve po znižanih cenah.

Lastno mizarstvo in tapetniške dela nice.

Specijaliteta: Patent. spalni divan. 9931

Najcenejša zaloga!

IVAN DOGAN, mizar, medija hiša št. 19, Ljubljana.

prilaga svojo bogato zalogo hišne opreme.
Spalne ter jedilne sobe za salone. Divane vsake vrste.
Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otroške
vorčice itd. 679 31

Narčila se točno izvršujejo.
Cenik s podobami zastoji in franko.

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke, cilindre in čepice

v najnovjših taconah in v velikih izberah

prilaga 113 52-23

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

VINO

izvrstno, iz vinskih gor, slavnih iz časa
Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-
Pirano, je naprodaj v kletah poštenih slo-
venskih kmetov. Posreduje in za pristnost
jamči: »Kmečka gospodarska za-
druža v Medoših (Korte)« pošta
Pirano — železniš. postaja Por-
torose (Istra). Cena belemu (rume-
nemu) vinu od 28—32 K hekto. Cena čr-
nemu (istrsko refoško) po 22 K hekto po-
stavljeno na postaje. 1647 14

Stanovanje

za takoj ali pa za pozneje s 3
do 4 velikimi sobami in s pri-
tiklinami v predmestju, ali Šiški,
Udmatu, Martinovi cesti i. t. d.
Ponudbe z dopisnico na **Franco
Jonke v Ljubljani**, Kon-
gresni trg št. 16. 2687 3-2

Restavracija in podobarstvo.

Slavemu občinstvu, osobito pa vele-
častiti duhovščini in cerkvenim predstoj-
ništvom v ljubljani, da svoja pod-
ročja 313 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt
ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani,
Turjaški trg št. 1.

Prilaga se torej za vsa ta stro-
kovna dela ter pošiljava razne načrte bes-
plačno na vpogled. — Izvrševala bodo vsa
vsako strokovno delo vestno, umetniško,
razno in po ameriških cenah.

Prilaga plana na razpolago.
V saloni bodo vedno razna razpisa
in okvirji na cerkvene in druge podobe.

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar
restavracija in podobarstvo.

Prevzetje brivnice in priporočilo.

Udano podpisani naznanjam, slavnemu občinstvu, da sem od go-
spoda Bukovčana

prevzel
brivnico v Kopitarjevih ulicah št. 1
nasproti stare „Katoliške tiskarne“.

Slavno občinstvo zagotavljam, da bom s pomočjo svojega dolgo-
letnega izkustva v tej stroki vedno dobro postregel ter da bom skrbel za
vse higijenične potrebščine.

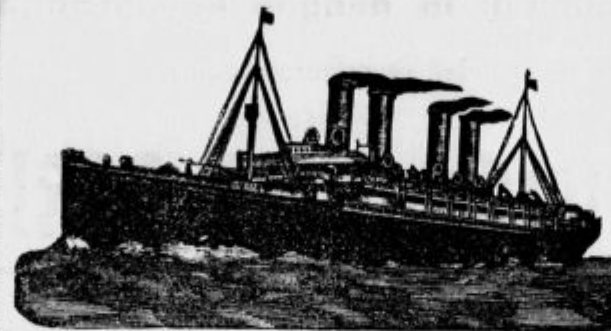
Priporočam svojo brivnico za vsa v to svrhu spadajoča dela, katere
bom vedno izvrševal v polno zadovoljnost slavnega občinstva.

Najodličnejšim spoštovanjem

Stanko Kelšin,
brivski mojster, Kopitarjeve ulice št. 1.

2662 3-3

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

Bremena
New-York
s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gorl nave-
denega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri 2-86 42

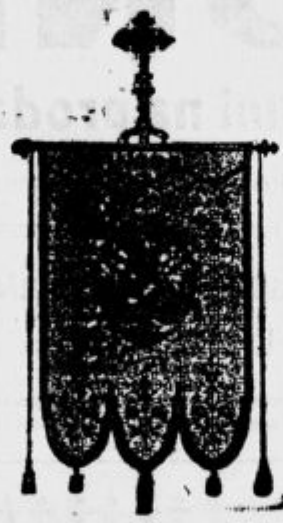
Eduard Tavčar-Ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se ti-
kajoča pojasniti točno in brezplačno. Postrežba poštena rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ari-
zona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krásno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plafče, kasule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, korsetlje, prte itd.

eploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vesenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečistite gospode prosim, da se blagoveli pri naročilih
skirati na domačo tvrdo ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižje
cene, zatrjuje, da bode hvaljena tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 2922 19

Ana Hofbauer,
imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

H. SUTTNER urar in trgovec z zlatino in srebrnino

Ljubljana . . . Mestni trg nasproti rotovža . . . Ljubljana

prilaga svojo veliko zalogo vseh prvih in najboljših vrst pravih švi-
carskih zlatih in srebrnih žepnih ur, najbolj slovečih znamk,
kakor: Schaffhausen, Glasshütte, Omega, Bilodes, Urania, Roskopf itd.,
zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okraskov, zaponk,
uhanov in prstanov, z navadnimi in briljantnimi kamni, pravega
srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih
predmetov iz kina srebra. Vedno največja izbira v najnovjših salonskih
urah ter specialiteto v stenskih urah s kukavico, budilk i. dr.

Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi
po pošti pošljem za-
ni in pošt. prosto.

Razpošiljanje
blaga na vse
kraje sveta!

2568 24-3

!! Dvonedstropna !!

hiša z vrtom

Ljubljana, Cojzova cesta št. 9
se iz proste roke proda.

Pojasnila daje **Franco Jonke** v Ljub-
ljani, Gradišče št. 3 I. nadstropje od
2688 1. do 2. ure popoldne. 3-2

Lepa zračna stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
od 8 kron mesečno naprej, se takoj
ali za pozneje oddajo v novozgra-
jenih hišah na **Predovičevem**
selu poleg Ljubljane. — Več se
izve pri **E. Predoviču, Am-
brožev trg 7, v Ljubljani.**

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 18 75

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Jakob Šimenc

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana,

Gradišče 14, Simon Gregorčičeva ul. 3

prilaga slovenskemu občinstvu

veliko zalogo cvetic

in rastlin za sobe, palme itd.

Pozor slavno občinstvo! Izdelujem tudi lepe
vence in šopke in vsa v to stroko spadajoča
dela — Zunanja naročila točno in solidno, Cene
nizke. — Brzojavni naslov: Jakob Šimenc, vrtnar,
Ljubljana. 2530 6-3

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. SKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Istot odlikovna s prvimi darili

Več dobro izurjenih kovaških pomočnikov

kateri so zmožni dela pri ekvipažah, land-
auerjih, koleseljnih i. t. d., sprejme takoj
Petar Keršič, tovarna vozov. Šiška
— Ljubljana. 2690 2-2

V Ameriko In Kanado

vožnja s **Cunard Line**

644 34 Bližnji odhod:

iz **Trsta, domačega pristanišča** Pancerja
27. okt. 1908. Karpatija 10. nov. 1908. Ulfonia 17.
novembra 1908.

iz **Liverpoola**: Lusitania največji najlepši parnik
24. oktobra.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odasek**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

NOXIN

Najboljši
Creme
za čevlje.

NOXIN

1393 25-10

Dobi se v vseh boljših trgovinah
Zaloga pri K. A. KREGAR, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 2.

:: Komptarist :: ali knjigovodja ter :: prodajalka ::

vešča obeh deželnih jezikov, se sprejmeta v neko tukajšnjo trgovino. Lastnoročno pisane pouudbe z dokazili o dosedanjem službovanju naj se pošiljajo na glavno pošto Ljubljana pod šifro „Dobra moč“ do 20. oktobra 1908. Diskrecija častna. 2682 3-3

== Deklica ==

15 let stara, ki je dovržila VI. razred, želi vstopiti v kako trgovino. Naslov: Antonija Zorec, Karlovska cesta št. 11. Ljubljana. 2703 2-2

učenc za mesarsko obrt

zmožen nekoliko v računstvu, čez 14 let star, poštenih staršev. 3-2

Ivan Bulc,
mesar in gostilničar, Mirna, Dolenjsko.

Stara gostilna

dobro idoča na deželi na Gorenjskem ob glavni cesti se takoj odda v najem ali na račun. Hiša je jako pripravna za oženjenega obrtnika in voznika, zraven se nahaja veliko gospodarsko poslopje s hlevom. Naslov pove uprava „Slovenca“. 2534 3-3

Skoraj še popolnoma nova 2642 6-5

steklena vrata

s kompletno opravo za vsako vežo v velikosti 3'—x2 80, takomenovani „Glasspielthor“ proti prepihu, so za ugodno ceno naprodaj pri P. Strelu, trgovcu v Mokronogu na Dolenjskem.

!! Za napise in slikarijo !!

Podpisani se priporoča za vsake vrste napise, kot za občinske in druge, za soboslikarska, pleskarska dela.

Ker delo izvršujem sam, jamčim, da bo trajno in solidno. 2657 3-5

Cene brez konkurence.

I. Šusteršič,
slikar in pleskar, Devica Marija v Polju pod Ljubljano.

Tehnični pomočnik

popolnoma zmožen slovenščine in nemščine v besedi in v pisavi in z lepo pisavo se takoj sprejme. 2699 2-1

Inžen. hidrotekt
KONRAD LACHNIK
v Ljubljani, Beethovenove ulice št. 4.

Slasčičarna, kavarna in pekarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21

naznanja slavnemu občinstvu, da prevzema vsa v to obrt spadajoča naročila, kakor o priliki svatovanj, ženitovanj, godovanj in o drugih družbenih priredbah. Naročila na deželo se natanko po naročilu izvrše. Nadalje priporočam svojo že znano

kavarno

kjer se dobiva vsaki čas sveža kava, čaj, čokolada in raznotera vina, kot malaga, cipro, madera, pristni pelinkovec in razni likerji. Pričakuje mnogobrojnega obiska, beležim z odličnim spoštovanjem 2712 3 1

Jakob Zalaznik.

Slavnemu občinstvu in drugim korporacijam

v mestu in na deželi se priporoča domača

stavbna tvrdka IVAN OGRIN

Ljubljana, Karlovska cesta 5.

2560 6-5

Občeznani liburnijski debeli

MARONI

so v večji in manjši množini na prodaj.

Cena je nizka, ker je zveza z železniško postajo nespretna.

Toliko je cena nižja, kolikor je naročba večja.

Postrežba točna. Naročila se sprejemajo takoj.

Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“, 2692 3-2

Odvetniška pisarna

dr. F. Brnčiča in dr. M. Pretnarja

v Trstu, Via Nuova št. 13

sprejme

== izvežbanega koncipijenta ==

ki ima vsaj nekoliko odvetniške prakse. — Nastop 1. decembra t. l. ali pozneje. — Plača po pogodbi. — Koncipijenti, ki poznajo italijanski jezik, imajo prednost. 3-1

2718

Elegantna dama

v svojem lastnem interesu dobro stori, ako se prepriča, da se najcenejše in najlepše tkanine lastnega tovarniškega izdelka, kot barhetti, flanele, damasti, gradli, kanafasi, najmodernejše blago za damske kostume i. t. d. dobe edino le pri tvrdki FRANTIŠEK MEJDR strojna tkalnica in razpošiljalnica v Ljubljani na Orto, Hutwald št. 21 Čebj.

Zahtevajte povsod
novo blago
zn. rod. kolkom
1 kos 23 metrov
K 16-—

Opreme
za
neveste

2671

Prodajalka

se sprejme takoj v trgovini D. Rovška v Kolodvorskih ulicah št. 35.

Gospodične, zmožne nekoliko italijansčine imajo prednost. 2745 2-1

Kuharica ali gospodinja

stara pod 30 let, izurjena v hišnem ali kmet. gospodarstvu, želi dobiti stalno službo, najraje v kakem župnišču, da bi vodila gospodinjstvo. 2717 2-1

Ponudbe pod „700“ na upravo „Slovenca“.

Glasovir

se prav po ceni proda zaradi pomanjkanja prostora.

Kje, se pove na Martinovi cesti 10. Ljubljana. 2716 3-1

OBVESTILO.

Če želite posestvo ali trgovino vsake vrste, hotel, vilo, gostilno, opekarno, sanatorij itd. v mestu ali na deželi kupiti ali prodati, ako iščete hipotekarnega posojila ali sodelovanja, se obrnite na

„Erste Realitäten-Verwaltung“
Dunaj, VIII., Albertgasse 30

najboljše, strogo reelno kulantno, največje in strokovno podjetje.

Zastopniki v vseh deželah Avstro-Ogerske in sosednjih državah. Glavni zastopnik na mestu. Če želite, da vas brezplačno obišče v svrhu pojasnil, pišite na zgorajšnji naslov. Največji prodajni promet med Dunajem in deželo. 1-1

Več

2113 9

slamareznic in mlinov za sadje

z 2 kamenitima valjema se radi pomanjkanja prostora prav ceno proda.

A. SUSNIK, trgovina, Zaloška cesta 21

2 pomočnika

sprejemem takoj.
ANTON ČEBULJ, krojač

2694 Jesenice, Gorenjsko. 4-2

Posestvo se proda

po ugodni ceni zaradi selitve, 1/2 ure od Ljubljane, pri glavni cesti v Štefanji vasi št. 66. Svota se plača v enem delu takoj, v dveh delih se pa lahko vknjiži.

V najem se da eventualno lepo stanovanje, hlev, klet itd. 2641 6 2

Podružnica

- v Spljetu -

- Delniška glavica -
K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice 2

:: sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po ::

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst : po kulantnem kurzu. :

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst : po kulantnem kurzu. :

Podružnica

- v Celovcu -

- Rezervni fond -
K 200.000. -

Slavnost v Borovnici.

— **Otvoritev društvenega doma v Borovnici.** Vsa slavnost je vspela nepričakovano. Ni čuda, saj so se vsi farani pripravljali s pravo vnetostjo za ta pomenljiv dan. Mladenci so postavili nepregledno vrsto visokih, vitkih mlajev, odičenih z zastavami in vencami, katere so spletile dekleta cele župnije. Vse mlaje so pa darovali posestniki društvu, za kar se jim izreka na tem mestu zahvala. — Čarovito lepo se je priredila napovedana bakljada društvenemu predsedniku gosp. Antonu Kobiju. Društveni zbor je zapel pred hišo tri pesmi med umetnim ognjem, kar je vzbudilo v ljudstvu en klic, kaj tacega pa še ne. — Otvoritveni dan so se zbirale množice ljudstva na prostoru društvenega doma. Z vlaki in vozovi in peš privrelo je popoldne nenadno veliko ljudstva. Ob napovedani uri pa prikorakajo med glasnim trobentanjem v ponosnem koraku združeni vrhniški in logaški telovadci. Blagoslovljenje doma je izvršil prečastiti gospod dr. Fr. Čekal, kanonik v Ljubljani, ki je v svojem govoru klical blagoslova hiši, ki naj bo ognjišče in središče prave omike. Za tem je zapel mladeniški zbor gladko,

dovršeno in s pravim občutkom nalašč za to slavnost zloženo pesem »Naš dom«. Skladba je delo šolskega vodje gosp. Ferdinanda Juvanca v Postojni — ki navdušeno deluje na poslušavca; zato srčna hvala imenovanemu gospodu za njegov trud. Telovadbo je pa občudovala nešteta množica ljudstva, ki se je divila in kratkočasil ob spretnem in samosvestnem izvajanju težkih telovadnih točk ter zvokih umetnega ljubljanskega seksteta. Vrhunec navdušenosti je prevzel ljudstvo ob prelepi skupini, ki je zaključila telovadbo pod spretnim vodstvom g. Jeršinovca z Vrhniške in g. A. Jeločnika iz Ljubljane. Po telovadbi se je ljudstvo vsulo v notranje prostore prekrasnega doma in napolnilo obširne prostore. Dom otvori g. dr. Lovro Pogačnik z govorom, v katerem izraža veselje in hvalo nad svatovskim sprejemom Borovnice, povdarja pomen doma za izobrazbo, govori o nameravani ustanovitvi telovadnega odseka in navdušuje mladeniče za telovadbo. Nato zapoje mešan zbor Laharnarjevi »Pozdrav« in »Vesela tovarišija« v splošno zadovoljnost. Za tem se dvigne zagrinjalo in na odru nastopajo v predstavi »Pri gospodi« domače moči, gospodične Majaronova, Kova,

sova, Ramovževa, Kraljeva tako izborna in samozavestno, da so se gostje kar čudili. Zopet se dvigne zagrinjalo in pred sabo zremo nastopati domače mladeniče v igri »Za letovišče«, tako naravno, da se ti zdi, da zreš pred sabo resne podobe iz življenja. Videti Napasena, blebetavega Italijana, zavestnega berača in druge brez izjeme, mora človek priznati, da so pravi igralci. Obilen srečolov, pri katerem so marljivo prodajale in hipoma razprodale lističe gospodične Švigljeva, Kobijeva, Kosova, Ramovževa, je zbral ob odru srečne ljudi. Med gosti v dvorani smo zapazili g. župana dr. Marolta, nenavadno številno Vrhničanov in drugih odličnih gostov od blizu in daleč. Razume se, da so se vrstile napitnice navdušujoče vsebine za narodno delo. Za okrepijo je skrbel pohvalno g. Godec, gostilničar v Borovnici. Zato srčna hvala vsem gostom in domačinom, ki so po svojih močeh pripomogli, da je ta slavnost uspela preko vsakega pričakovanja tako nenavadno sijajno. — Ko se je ljudstvo zabavalo, se je ustanovil telovadni odsek za Borovnico. Govorila sta mladeničem gospoda dr. Lovro Pogačnik in A. Jeločnik. Uspeh je bil ta, da ima Borovnica sedaj 33 članov v svojem telovad-

nem odseku. Da bi le vztrajali mladeniči v svoji navdušenosti! Saj poštena zabava krepi dušo in telo. Tedaj, mladeniči, le naprej, da tudi vi kmalu pokažete uspehe svoje dobre volje.

Zadržana škofova brzojavka.

Mostarski škof Paskval Buconjić je poslal cesarju brzojavko, v kateri ga prosi za združitev Bosne in Hercegovine s hrvatskimi deželami. Brzojavka je bila naslovljena na »cesarja avstrijskega in kralja hrvatskega«. Okrajni predstojnik v Mostaru, Pittner, pa je to brzojavko inhibiral. Vsled tega je škof Buconjić zahteval, da se ta uradnik takoj odstrani, češ, da škof toliko časa ne bo vršil svojih cerkvenih funkcij, dokler se to ne zgodi. Deželni poglavar pl. Winzor je obljubil najstrožjo preiskavo. Nato so vprašavno brzojavko odposlali neizpremenjeno. — Dne 15. t. m. je bil msgr. Buconjić osebno v Budimpešti ter je izročil cesarju spomenico hrvatskega prebivalstva, ki prosi, naj bi se Bosno in Hercegovino združilo s Hrvatsko.

Vedno
je nelepa in nadležna
KORPULENCIA
Englisch Breakfast Tea
suši izredno, je zdrava in prijetnega okusa. 2143 4
Edino pristna zavita v liče pri
Einhornapotheke v Welsu
Gorenje Avstrijsko.
1 zavoj K 3 —; dvojni zavoj K 5-50; za poskušnjo K 1 50; poština posebej.

Ceno posteljno perje.
1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 2-0, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivga puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poština prosto.
Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-bla, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazinami, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3, K 3-50, K 4. Proti povzetju razpošilja poština prosto pri naročilu od 10 K nadalje.
Maks Berger v Dšenici št. 222.
Češki les. 2599 52-2
Za neugejajoče denar nazaj. Ceniki zastoj in pošt. pr.

Proti katarom
sopilnih organov, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II
MATTONLEY
GISSHÜBLER
alkalična kiselina
katera se z vseh strani rabi sama ali pomešana z gorkim mlekom.
Ta miloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v taci slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: **Giesshübl Sauerbrunn**,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.
Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Laseniku-Ljubljana. 114 52-42

Proti malokrvnosti

uporabljajte SCOTTOVO emulzijo, ki pomnožuje kri in tvori hitro močno in zdravo meso.

Scottova emulzija
učinkuje istotako za staro kakor mlado. Hitro boljšanje vas bo iznenadilo in zadovoljilo ter vas bo en sam poskus prepričal, kakor je že tisoče prepričal v preteklu 32 let. 2249 1
Pristna le s to znamko — ribcem — kot garancijskim znakom Scottovega ravnanja.
Cena originalne steklenice
:: 2 K 50 vin. ::
Dobi se v vseh lekarnah.

Zahtevajte brezplačno doposilitev mojega flur, cenika z nad 1000 slikami. Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vsame nazaj za popolni znesek. Slika 4, nav. velikosti.

St. 365 srebrna damska remont. gl. 8-54
St. 322 srebrna moška remont. 8-54
St. 337 srebrna s sidro 15 kamnov 5-54 dvojni plašč 6-54
St. 341, srebrna s sidro dvojni plašč 15 kamnov, posebno močna 7-9-54
Anton Kliffmann,
največja tovarniška zaloga ur, slatinice in srebrnine izvoz v vse dežele. Marihor L. 5., Stajerska.

Sodi.
Več vrst sodov ima napredaj **A. REPIČ**, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Ustanovljeno 1862. Telefon št. 584.
RUDOLF GEBURTH
c. kr. dvor. mašinist
DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burggasse.
Največja zaloga vsakovrstnih peči za vsako porabo od navadne do najfinejše in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emajlirane. Peči za trajno kurjavo za premog. Okrogle peči za regulirati od 15 K višje. Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč. Najboljše plinove peči, kamini črni in emajl. Železne peči s pečnicami za dve ali tri sobe. Patent-vložki za glinaste peči. Sušilnice. Krušne peči. 2034 20

Proda se 1200 komadov 40 mm 2674 5-3 debelih

mecesnovih desk
za ledenico in druge uporabe posebno priprave, deske so suhe, cena zmerna. Ignacij Muri, Jezersko, Koroško.

KOLO PUCH
je napredaj v Podgori št. 4, Št. Vid nad Ljubljano. 2697 3-2

Izvolite poslati po vzorci!
Barhenta flanele - modnega blaga
platna, damasta, kanafasa itd., novih, katere pošilja franko slavno znana izvoz. trdka **V. J. Havliček in brat, Podčrbrady** (kralj. Češko). 2114 8
1 zavoj 40 metrov raznih ostankov perilnega blaga, letnega in zimskega, pošiljam za 18 K franko po povzetju.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!
Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžgalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžgalice!

Le najfinejše, posušene kokosove orehe

predelujejo tvornice »Ceres« in delajo iz njih brez vsakršne primesi v strogo čistih aparatih znamenito

Ceres Jedilno mast
ki se rabi za praženje, kuhanje in pecivo.

Dve hiši

se prodasta. Poizve se na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 1687 7

M. DRENIK, Kongresni trg

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materijala. Vsakovrstno vezenje na roko in na stroj. — Predtiskarija itd.
!!! Velika zaloga telovadske obleke !!!

2399 3

Pozor!

Za prevažanje vsakovrstnega blaga, bodisi na postaje železnic ali z njih, se gg. trgovcem, obrtnikom ter slavnemu občinstvu sploh najtopleje priporoča domača trdka

Telefon št. 262. **Josip Škerlj** Telefon št. 262.
spediter, Ljubljana, Kongresni trg 16.

Solidna postrežba!

Nizke cene!

2192 17
Jesenske kakor zimske obleke
površilke, suknje in dežne plašče za gospode in dečke po izredno nizkih in stoinih cenah priporoča
konfekcijska trgovina **A. Lukić**
Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Najnovejši pariški in dunajski modeli za dame in deklice

Angleško skladišče oblek, O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Dežni plašči (pelerine) so ceneje!

nad 2.500 komadov od 5 kron naprej.

Največja zaloga **oblek, površnikov in zimskih sukenj** za gospode, dečke in otroke po čudovito znižanih cenah. — Se vedno prihaja sveža konfekcija za dame in deklice v najmodernejši fazoni.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak **po 4³/₄ 0** to je: daje za 200 kron
dejavnik od 8. do 12. ure **9 kron 50 vin.** na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejema jo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Hranilni davek plača hranilnica sama. — **Najsigurnejša prilika za štedenje!**

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Veletrgovina železa „MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

REDKA PRILIKA.

Ker se mi je posrečilo prevzeti neko zamujeno pošiljatev velikanske partije površnikov proti neprijemno nizki ceni in mi nedostaje prostora oddam

595 66

fine površnike za gospode po K 20.—
fine površnike za dečke po K 12.—.

Površniki so razstavljeni v izložbah.

Zaloga oblek, **A. KUNC** Ljubljana.

pod „NARODNO KAVARNO“ Dvorski trg šte. 3.

„CROATIA“

je edina hrvaška zavarovalnica osnovana od občine „svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.“

„CROATIA“, osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje proti požaru in vpeclitvi po blisku nepremičnine vsake vrste (hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd.) ter premičnine (kakor hišno orodje, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd.) po jako ugodnih pogojih in nizkih cenah. — Vsa pojasnila daje: 1395 32—14

Glavni zastop „Croatie“ v Ljubljani, Gosposke ulice 4.
(Za vsa večja mesta na deželi se iščeje zastopniki.)

Največja svetlolikalnica in pralnica na Kranjskem

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 8

je sedaj opremljena z 12 električnimi motorji in zračno sušilnico, da se perilo v najkrajšem času opere, posuši in zlika.
Cene so znižane in nižje kot drugod.

Po tej napravi se perilo ne le varuje, marveč tudi res čisto opere in napravi kot novo. — Z dežele poslano perilo se vrne v štirih dneh oprano in zlikano.

Za številni obisk se priporoča velespoštovanjem

2239 12

A. ŠARC.

Morebitne reklamacije naj se neizpolnijo pravilnosti meni.

Odpremno in komisij. društvo

„BALKAN“

v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Sprejema v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago in daje na isto predujeme pod zelo povoljnimi pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulantneje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago po naročilu in na račun svojih naročevalcev najpovoljnejše. — Odpošilja vsake vrste pošiljatev na vse strani točno in brzo, zvršuje reklamacije in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo hitro in zastonj.

OSREDNJA BANKA

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in števila zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam pred amortizacijo na 4 % in 1/2 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 % bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kaviče.

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22.
(Ustredni banka českých spořitelů)

Del. kap. 7.000.000.—
Telegrami: „Sporebanka“.
Depoziranje kavičev in vadij raznih vrst.
Eskont menic samo denarnih zavedov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.